

POLITSEILEHT

Eesti politsei ajakiri nr 6/2003

Mäkketõus on kergem üheskoos

Amfetamiiniproov
viib salalaborini

Peaagu täiuslik
palgamõrv

Politseiorkestriga
kontserdireisil

Kuidas kurjategija
välismaalt kätte saada?

SALAPÄRASEID JÕULE JA MUHEDAT AASTAVAHETUST!

KAITSEPOLITSEIAMET

*Rahulikke jõule kõigile
politseinikele ja politseinike
peredele soovib
Sisekaitseakadeemia*

Häid jõule!

Nublu ja Prits

*Ilusat aastavahetust!
Piirivalveamet*

Head politseinikud!

Kuigi jõuluaeg on mulle ja mu päkapikkudele kibekiire tööaeg, ei saanud ma jätta kasutamata võimalust teile, tublid Eesti politseinikud, mõne hea pühadesoovi ja tähelepaneku ajakirja veergudel edasi anda.

Olen näinud seda, kuidas teeb politsei oma tööd nii Austraalias kui Norramaal, nii Jaapanis kui Prantsusmaal, aga sellist tööle pühendumist, nagu ma näen Eesti politseinike tööpäevades, ei ole ma veel enne kohanud. Poisid on öö otsa patrullis, hommikuks koju, kiire põsemusi oma naisele, mõneks tunniks puhkama ja öhtul jälle tööpostile. Viimati olin Hiiumaal Emmaste vallas ja sealsed inimesed ütlesid, et nemad ei tea isegi üldist politsei häädaabinumbrit. Nendel on kõigil oma konstaabli Avo mobiilnumber ja aadress une pealt teada ning pole veel kordagi juhtunud, et keegi oleks Avo juurest abita tagasi tulnud. "Ta on meie valla hea ingel," räägivad sealsed inimesed. No Avole ja sadadele teistele temasugustele korrakaitsjatele on mul pirakas kingikott igal juhul juba jõuluõhtuks valmis pandud.

Tean, et Eesti politsei elab praegu läbi taas järjekordset muudatuste aega. Ilmselt tuleb esimese mõttena muudatuste sõna kuuldes kõigile teile nagu mullegi meelde aasta 1999, mil tööta jäid sajad politseinikud. Kui on seljataga selline kogemus, on hirm ees ootava ees igati loomulik. Kuid olen siin natuke maad kuulunud ja võin rahuliku südamega öelda, et seekord tegutsetakse üllaste eesmärkide nimel. Kui kõne all on niisugune asi nagu oma rahva kindlus- ja turvatunne, siis pole midagi tähtsat kui see, et politseinikud teeksid oma tööd suure rõõmu ja pühendumisega. Selleks aga ümberkorraldused politseis ette võetud ongi, et oma tööd armastav ja tubli politseinik võiks ja saaks tänasest veelgi paremini oma rahvast kaitsta. Nii et püstitäi ja julgelt edasi, mu head sõbrad korrakaitsjad!

Soovin teile kõigile rahulikke pühadeaega ning palju tervist, armastust ja suurt tööindu uueks aastaks!

Jõuluvana

POLITSEILEHT

soovib kõigile oma lugejatele rahulikke ja lumiseid pühi ning õnnerikast uut aastat!

POLITSEILEHT nr 6/2003

Kuus korda aastas ilmuv Politseileht on Politseiameti ja Siseministeeriumi koostöös valmiv politseiajakiri, mida levitatakse organisatsiooni sees.

Järgmine number ilmub veebruaris 2004.

Väljaandja: Politseiamet, Pagari 1, 15060 Tallinn

meil: politseileht@pol.ee

telefon: 0 612 3091

Toimetaja: Melli Rüga, melli.ryga@pol.ee

Fotograaf: Robert Kõrvits

Keeletoimetaja: Ene Sepp

Kujundaja: Ahto Meri/Pilter

Trükk: AS Kroonpress

Kolleegium: Robert Antropov, politseipeadirektor; Ilona Leib, Siseministeeriumi avalike suhete osakonna juhataja; Aldis Alus, Kaitsepolitsei peadirektor; Priit Männik, politseipeadirektori asetäitja; Anu Adra, Politseiameti pressbüroo juhataja; Kalle Laanet, Tallinna politseiprefekt; Aleks Uibo, Põlva politseiprefekt; Henno Kuurmann, Kaitsepolitseiameti komisar; Madis Liim, KEKKi politseiasedirektor politseidirektori ülesannetes; Lauri Tabur, politseipeadirektori asetäitja Keskkriminaalpolitsei politseidirektori ülesannetes; Kirsti Ruul, Siseministeeriumi pressinõunik; Tiit Hennoste, Tartu Ülikooli meediaõppejõud.

4 Uudised

6 Intervjuud tulevase nelja prefektiga

Küsimustele vastavad Raivo Küüt, Aivar Otsalt, Kalev Prillop ja Kalle Laanet

10 Peaaegu täiuslik palgamõrv

Kirjutab Madis Tilga

13 Turvataktika: isikute kontroll

14 Salajase amfetamiinilabori paljastab võrdlusuuring

Selgitab Peep Rausberg

16 Riigikaitsekursus politseijuhtidele

Kohal käis Udo Rehkalt

17 Pillimehest noor ja edukas ülemkomissar

Persooniks on Janno Ruus

21 Rahvusvaheline tagaotsimine

Tagaotsimiskorda tutvustab Sergio Eelmäe

22 Ameerika politseinikud kohtutes

27 Politseiorkester tegi isadepäeva päikeseliseks

Politseileht tegi kaasa orkestri kontserdireisi Tartusse

32 Võrdne võrdsete seas

Esseevõistluse esikohatöö Toomas Plaadolt

34 Talvine liiklus nõuab head juhti

Vello Petmanson jagab nõuandeid talviseks liiklemiseks

36 Kasvav nõudlus DNA ekspertiisidele

Kirjutab Anu Aaspõllu

39 Läheme külla – Hiiumaa Politseiprefektuur

42 Kuidas elavad meie ametivennad Saksamaal?

Mainzis käis Indrek Koemets

45 Uus raamat

46 Sport

47 Lõvi Leo

48 Kroonika: Eesti politsei 85

51 Ristsõna

Foto: Kalvi Almosen

LÜHIDALT

Viis aastat koostööd Kaitseliiduga

Politsei ja Kaitseliidu koostöölepingule allakirjutamisest möödub 23. detsembril viis aastat. Politseiameti korrakaitseosakonna ülemkomissari **Udo Rehkali** sõnul on hea meel tõeada, et just viimastel aastatel on koostöö märgatavalt paranenud ja see loob hea aluse kahe organisatsiooni tõhusaks koostööks.

K-komando juht on Heldur Lomp

Heldur Lomp (31) on n-õ oma meeste keskelt välja kasvanud juht. Olnud juba üle kümne aasta K-komando liige, on tal üksuse funktsioonist ja eesmärkidest selge ettekujutus. Oma tööst vaba aega veedab Kaitseliidu Toompea maleva reservohvitser meelsasti ajalooramatute seltsis.

Keilas uus konstaabel

Novembrikuu algusest töötab Keilas vanemkonstaablina Erko Kurm. Erko Kurm on lõpetanud kaks aastat tagasi Paikuse Politseikooli ning töötanud seejärel Tallinna kesklinnas patrullipolitseinikuna ja Keila vallas konstaablina. Kurmi arvates on avaliku korra tagamine kõigi ühine südameasi.

Tallinna PP põhjapolitseiosakonna vanemkonstaabel Peep Puio sai preemia poole aasta jooksul 8004 paki salatubaka avastamise eest.

Parim salatubakakütt on Peeter Puio

Kaks korda aastas premeerib MTÜ Eesti Naabrialve ja Tubakatootjate Assotsiatsiooni allfond "Salatubakast vabaks" maksumärgistamata tubakatoodete avastamisel parimaid tulemusi saavutanud politsei-, piirivalve- ja tolliametnikke. 12. novembril toimunud pidulikul aastapäevakoosolekul Tallinna Politseiprefektuuris anti seekordne preemia üle Tallinna Politseiprefektuuri põhjapolitseiosakonna vanemkonstaablile Peeter Puiole.

Peeter Puio avastas selle aasta aprillist kuni

septembrini 8004 pakki salatubakat. Kokku avastati Tallinna prefektuuris vaadeldaval perioodil 12 877 pakki illegaalseid tubakatooteid.

Peep Puio ise arvab, et head töötulemused saava tulla üksnes siis, kui oma tööd südamega teha. "Ebaseadusliku kauba avastamisel ei saa teha vahet töö- ega puhkepäeval."

Lisaks salatubakale on Peeter Puio mitmel korral avastanud ka salaviina ning võtnud kinni ebaseaduslikke ravimitega äritsenuid.

Kolleegide kingitusena Kuubale

Tallinna Politseiprefektuuri arestimaja töötajad kinkisid oma ülemusele Kristin Nestor Alvistele kümnepäevase puhkuseresi Kuubale.

Novembrikuu alguses oli kõigil Eesti asutuste töötajatel võimalus saata raadiojaamale Star FM kiri, milles tuli põhjendada, miks just nende ülemus on parim. Võitjale oli raadiojaam välja pannud puhkuseresi Kuubale.

Sadade kirjade hulgast valiti välja üks, mille olid kirjutanud Tallinna Politseiprefektuuri korrakaitseosakonna arestimaja töötajad oma vahetust juhst Kristin Nestor Alvistest.

Töötajate sõnul on Kristin haritud, tööd armastav edukas noor naine, kes on suutnud luua väga meeldiva töökeskkonna kogu oma meeskonnale. „Ta on selle reisi kuhjaga ära teeninud,“ lausisid kõik nagu ühest suust.

Kristin võtab 20 000 krooni maksvale ja kümme päeva kestvale reisile kaasa oma värske abikaasa Argo. Kõik tema 38 alluvat saavad aga raadiojaamalt kutse pidulikule lõunasöögile.

Arestimaja juhtivinspektor Kristin Nestor Alvist kolleegidelt saadud pulmakingiga.

10. novembril toimunud treeningul SKA-s harjutasid politseinikud eriti tähtsate isikute kaitsmist.

Vipikaitsetreening Sisekaitseakadeemias

Politseinikud harjutasid 10. novembril Sisekaitseakadeemia territooriumil eriti tähtsate isikute kaitsmist.

Treeningus osalesid Julgestuspolitsei kaitseosakond, märulipolitsei, liiklusüksus ja Tallinna Politseiprefektuuri kiirreageerijad. Päeva jooksul mängiti läbi erinevad ohuolukorrad kuni vipi kaitsmiseni otsese relvastatud rünnaku eest.

Esimene ja teine kaitsering olid erariides ihukaitsjad, kelle ülesanne on vipi otsene füüsiline kaitse ja evakueerimine ohuolukorra tekkides. Lisaks jälgisid märulivarustuses politseinikud, et juhuslikud inimesed ei satuks vipile liiga lähedale ega tõkestaks autokoloni liikumist. Rünnaku korral pidid nemad ründajaid nii kaua kinni hoidma, kuni vipp jõutakse evakueerida. Vajaduse korral sekkus ka hambuni relvastatud taktikaline üksus, kes sõna otseses mõttes nuiahoopide ja automaadivalangute saatel ründajad kahjutuks tegi ja vipil ohtlikust piirkonnast põgeneda ai-

tas. Koloni liikumist julgestasid liiklusjärelvalve politseinikud, kes reguleerisid liiklust ja puhastasid teed.

Politseile olid abiks tulnud kaitsevälased, kes etendasid õppustel agressiivselt meelestatud rahvamassi. Kohal olid paarsada Tagala- ja Vahipataljoni ajateenijat ning Skautpataljoni kutselised sõdurid. Kogu õppust jälgisid ka sõjaväepolitseinikud, sest määratseva massi vaigistamine on osa sõjaväepolitseinike ja rahualvemissioonidel osalevate kaitsevälaste ettevalmistusest.

Nagu oodata oligi, ei kulgenud kõik ladusalt. Kuid selleks ju õppusi tehaksegi, et vigu avastada ja parandada. Vastutegevus murdis märulipolitsei ahelikust massiga läbi ja mitu meest aheldas ennast konvoi autode külge. Ihukaitsse ei maganud, vipp suruti mõne sekundiga autosse ning koos saateautodega lahkuti kummide vilinal sündmuskohast. Ühe n-õ kohtumise ajal rahvaga tulistati vippi rahva hulgast värvikuuliga. See kuul tabas ihukaitsset, vipp pääses vigastusteta.

Sisekaitseakadeemial uus juht

Alates 3. novembrist töötab Sisekaitseakadeemia rektori kohusetäitja ametikohal Peeter Järvelaid.

Peeter Järvelaid on sündinud 1957. aastal ning lõpetanud Tartu Ülikooli õigusteaduskonna ja aspirantuuri. Alates 1990. aastast on Järvelaid õigusteaduse kandidaat. "On oluline, et julgeksime meie politseisüsteemi tugevad küljed koolituses ühiselt nii välja arendada, et saavutaksime politseiametnike koolitamisel rahvusvahelise koolituskeskuse maine. Sisekaitseakadeemia saab siin politseile olla väga tõhus partner," leiab vastne koolijuht.

Peeter Järvelaid on end täiendanud Saksamaa, Austria, Soome ja Rootsi ülikoolides ning osaleb aktiivselt ühiskondlikus tegevuses. Ta on abielus ja kolme lapse isa.

LÜHIDALT

Politseinikud ja päästjad Tapal ühes majas

Novembrikuu lõpus avati Tapal politsei ja päästeteenistuse ühine maja. Lisaks inimeste töö- ja olmetingimuste parandamisele hoidis politsei ja päästetöötajate ühismaja kokku riigi raha. Majas on 650 ruutmeetrit päästjate ning 330 ruutmeetrit politseinike kasutuses. Peagi ehitatakse sarnased hooned ka lisakule, Aravetele ja Kuresaarde.

Pealinnas on paranenud politsei töö

Tallinna politsei avastab iga neljanda kuriteo. Viimase kümne kuuga on Tallinnas registreeritud 285 kuritegu vähem kui mullu. Läänud aastal oli samal ajal avastamisprotsent 19,5. Suurema osa kuritegudest moodustavad vargused, autoärändamised ja röövid.

Parandus

Eelmise Politseilehe loos „Kaheksa tundi liikluskultuuri otsides“ oli ebatäpse kommentaar Siiri Viilipuse kommentaar. Siiri on JUPO liiklusüksuses ainus naissoo esindaja, kes osaleb liiklustrullis, osakonnas on peale tema aga veel teisi naiskõrgetöötajaid. Politseileht palub vabandust ebatäpsuse pärast.

Neli uut politseiprefekti mõtetega uues aastast

Raivo Küüt

Põhja
Politseiprefektuuri
politseiprefekt

Mis on esimene küsimus, millega uue aasta esimesel tööpäeval oma uues töökohas tegelema hakkate?

Esimene ja kõige tähtsam, millega juba tegeleme, on, et me suudame kõigile oma töötajatele pakuda uues struktuuris väärilise töökoha. Järgmiseks on vaja uus prefektuur tööle rakendada, et uued ideed saaksid oma praktilise väljundi.

Mis on prefektuuri peamine ülesanne ja funktsioon uues politseistruktuuris?

Prefektuuri funktsioon on peajoonetes ikka endine. Prefektuur on jätkuvalt kohapealne politseiasutus, kes täidab kõiki politsei ülesandeid, mis ei kuulu keskasutuste pädevusse. Laieneb vaid ühe prefektuuri tööpiirkond.

Uues politseistruktuuris on prefektuur kaasatud ka strateegilisse plaanimisse ja juhtimisse senisest aktiivsemalt ning ulatuslikumalt. Seega osalevad prefektuuri esindajad tähtsate pikaajaliste otsuste väljatöötamises ja langetamises. See tagab otsuste senisest suurema maäläheduse ja asjalikkuse.

Millistele politseitöö valdkondadele kavatsete oma prefektuuris rohkem rõhku hakata panema?

Neid politseitöö valdkondi, mis on tähtsad, on palju. Siin on oluline see, mida on tähtsustanud valitsus ja ministeerium ning millised on kogukonna ootused. Kindlasti on kõige tähtsam uus organisatsioon tööle panna ning uusi meetodeid (nagu välijuhtimine) rakendada. Peamisse vaatevälja jäävad ka narkokuriteod, prostitutsiooni leviku tõkestamine, alaealiste probleemidega tegelemine, preventiivtöö ja teeninduskultuuri parandamine.

Teiselt poolt kavatsen esmajoones rõhku panna organisatsioonikultuuri parandamisele. Terve ja vitaalne organisatsioon suudab oma ülesandeid efektiivselt täita ning on kõigile usaldusväärne koostööpartner. Kultuuri seisukohalt on esmatähtis kahtlemata sisekommunikatsiooni parandamine ja töötajate väärtustamine.

Et saavutada eesmärgid ja tagada areng, sõlmime iga struktuuriüksusega tulemuslepingu. Igal struktuuriüksusel on oma kindel roll, kindlad eesmärgid ja ülesanded. Samas laienevad kõigile meie ühised väärtused, millest peame lugu ja mida järgides täidame oma ülesandeid. Kui keegi meie organisatsioonist eirab meie ühiseid väärtusi, siis taunime selle isiku käitumist ja võtame tema suhtes kokkulepitud meetmeid. Selleks töötame välja ka hindamiskorra, mille seome tulemuspalgaga.

Mis on Teie prefektuuri ja ülejäänud kolme naaberprefektuuri peamine erinevus?

Nimetaksin nelja aspekti.

1. Struktuur erineb selle poolest, et meil on eraldi liiklusjärelvalve osakond.
2. Põhja Politseiprefektuur teenindab ainsana vaid üht maakonda ja ainuüksi selle teenindamiseks on kuus politseiosakonda – isikkoosseisu üldarv on suurem.
3. Põhjaprefektuur teenindab pealinna ja seetõttu on meil märksa suurem vastustus, oleme justkui visiitkaart kogu riigi politseile.
4. Põhja regioonis registreeritakse üle poole riigi kuritegudest – seega on töökoormus keskmisest suurem.

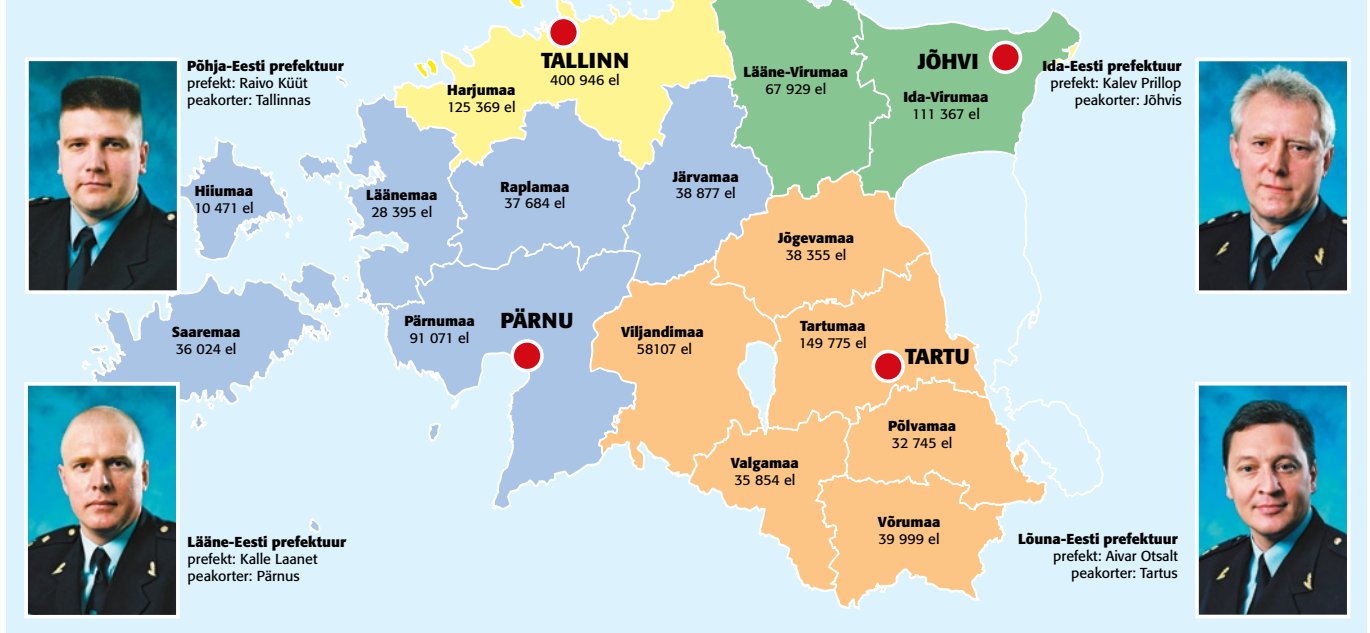
Mis muutub uue struktuuri tekkimisega tavapolitseiniku jaoks?

Kogu muudatuste olemus on sihitud sellele, et luua politseinikule paremaid võimalusi ja muuta tema töö efektiivsemaks. Struktuur üksi ei muuda midagi. Peamine rõhk on protsessidel, mis on juba käivitatud ja mida jätkuvalt rakendatakse koos uute struktuuridega. Lühidalt – parem töökorraldus ja dubleerimise kaotamine.

Mida soovite oma uutele töötajatele, kes asuvad Teie alluvuses tööle alates jaanuarist 2004?

Soovin kõigile tahet teha politseitööd, muuta meie organisatsioon tugevamaks, tervemaks ja inimsõbralikumaks, kui ta täna on. See vajab jõu-

17 politseiprefektuuri neljaks politseiprefektuuriks

du ja tahet muuta eelkõige iseend.

Inimesed loodavad meie peale ning ootavad meilt tuge ja kaitset. Me peame neid lootusi ja ootusi oma parimal viisil täitma. Kordaminekutele ja raskustele vaatamata tuleb jääda professionaalseks ja käituda politseiametnikule kohaselt – väärikalt.

Soovin kõigile politseinikele ning nende abikaasadele, lastele, emadele, isadele, õdedele ja vendadele head, edukat ja õnnelikku uut aastat.

Aivar Otsalt

Lõuna
Politseiprefektuuri
politseiprefekt

Mis on esimene küsimus, millega uue aasta esimesel tööpäeval oma uues töökohas tegelema hakkate?

Eks kõige olulisem on see, et kogu politseisüsteem niisama hästi ja tulevikus veel üha paremini tööle hakkaks. Kui võrrelda tänaseid prefektuure, tulevase osakondi ja jaoskondi elektrikilbiga, siis kui tõmmata suurt kangi, et vool ümber lülitada, peaks lamp ka pärast ümberlülitamist sama heledusega edasi särama.

Mis on Teie prefektuuri ja ülejäanud kolme naa-

berprefektuuri peamine erinevus?

Kuigi Eesti on väike riik, on ka siin erinevad kultuuriruumid, kus on oma traditsioonid ja eripära. Ei saa ühte patta panna kihnlust ja narvakat või setut ja mulki. Sellest eripärast tulenevad ka igale piirkonnale omasemad kuriteoliigid ning seda tuleb arvestada oma igapäevast politseitööd korraldades.

Oma osa on ka prefektuuride geograafilisel asetusel. Kui näiteks merepiiri on juba iseenesest raskem ületada, siis Eesti-Läti piir toob politseile rohkesti ebaseaduslikke piiriületamisi ja salakaubavedu. Meie piirkonnas on levinud ka metsavargused, sest siia kuulub piirkondi, mis on metsaga kaetud rohkem kui 50 protsendi ulatuses.

Milline on uue prefektuuri töökorraldus, st kuidas jaotuvad ülesanded prefektuuri funktsionaalsete osakondade ning politseiosakondade ja jaoskondade vahel?

Prefektuuri töökorralduse saab jagada kaheks: funktsionaalseks ja territoriaalseks. Funktsionaalne töökorraldus tähendab, et teatud politsei töövaldkonnad, nagu liiklusjärelvalve, preventsiionitöö, kriminaalpolitsei poole pealt narko-, majandus- ja organiseeritud kuritegevuse talitus, ei ole seotud ühe kindla piirkonnaga. Talitused peavad ise analüüsima oma töövaldkonna nõudlust regioonis ning selle põhjal oma töötajaid suunama ja neile ülesandeid jagama. Ühesõnaga – funktsionaalsed üksused peavad kogu prefektuuri territooriumil tagama vastava valdkonna teenuse kättesaadavuse.

Territoriaalne töökorraldus tähendab, et politseiosakonnad ja -jaoskonnad peavad oma territooriumil tagama igapäevase politseiteenuse

konstaablite ja politseipatrullide kaudu. Samas peavad osakonnad ja jaoskonnad nõudma funktsionaalsetelt üksustelt vastavat teenust. See tähendab, et konstaablid teevad oma igapäevatööd, ent kui olukord nõuab näiteks narkopolitsei või noorsoopolitsei sekkumist, siis osalevad juhtumi lahendamises konstaabli initsiatiivil ka funktsionaalse üksuse töötajad.

Mis muutub tavapolitseiniku jaoks?

Politseinike jaoks 1. jaanuarist midagi üleöö ei muutu, politseinikud jätkavad oma politseiliste ülesannete täitmist. Lühidalt öeldes korraldame ümber juhtimisskeemi, millega vabastame politseinikud bürokraatlikest kohustustest, et nad saaks rohkem teha reaalset politseitööd.

Mida soovite oma töötajatele, kes asuvad Teie alluvuses tööle alates jaanuarist 2004?

Soovin kõigile oma kolleegidele ennekõike ilusaid ja rahulikke pühi. Jätkake oma tööd uuel aastal niisama hästi kui seda seni olete teinud.

Kalle Laanet

Lääne
Politseiprefektuuri
politseiprefekt

Mis on esimene küsimus, millega uue aasta esimesel tööpäeval uues töökohas tegelema hakkate?

Teoreetiliselt on prefektuurid tõesti ühendatud. Edaspidi seisab aga ees veel suur töö, et kuus territoriaalset üksust üheks efektiivselt, ühiste eesmärkide nimel tegutsevaks organisatsiooniks muuta. Üks suuremaid ettevõtmisi on saavutada territoriaalsete üksuste vastutavate isikutega ehk ülemkomissaridega uue prefektuuri tegevussuundades kokkulepe ja sellest lähtuvalt sõlmida tulemuslepingud. Kohapealsetele ülemkomissaridele jääb küllaltki suur iseseisvus oma töö korraldamisel. Kujundlikult väljendudes lepatakse koos ühise laua taga kokku, mis tulemuse territoriaalne osakond mingi perioodi jooksul peaks andma, ja prefektuur omalt poolt eraldab selleks vahendid, kindlustab kõige vajalikuga. Üksuse enda otsustada on, kuidas ta neid vahendeid kasutab; tähtis on endast olenevalt anda parim, et täita kokkulepitud eesmärk.

Millistele politseitöö valdkondadele kavatsete oma prefektuuris suuremat rõhku hakata panna?

Nagu teada, seonduvad inimeste põhivajadused eelkõige avaliku korra tagamisega, et linna-

tänavail jalutades ei tülitaks neid joores noorukite kambad, et nad tunneksid oma konstaablilt, kelle poole võib igal ajal pöörduda abi ja nõu saamiseks, et politseitoimkond jõuaks võimalikult kiiresti sündmuskohale jms. See tähendab, et kõige rohkem on vaja arendada korrakaitsepolitsei tööd.

Konstaablid peavad kabinetilaudade tagant tulema tänavatele, selleks vabastatakse konstaablid kriminaalasjade menetlemistest. Nende kanda peaks jääma vaid karistusseadustiku mõne üksiku koosseisu menetlemine.

Kuidas plaanite tööle juurde saada reaalset politseitööd tegevaid inimesi?

Esimesena tuleb ära kasutada sisemised võimalused, st politsei vabastatakse tugifunktsioonidest. Personali- ja teabetalituste ning korrapidamisteenistuste koosseisudest politseiametnike toomine reaalsele politseitööle on meile juba praegu juurde andnud 33 ametikohta. Vabanenud funktsioone asuvad täitma tsiviilteenistujad või kaetakse need funktsioonid prefektuuri vastavate osakondade osutavate teenustega. Edasi tuleb rõhku panna juba pigem sellele, kuidas me suudaksime tagada, et Lääne Politseiprefektuuris töötaksid parimad ja hästi motiveeritud politseiametnikud ning tsiviilteenistujad.

Mis on peamine erinevus Teie prefektuuri ja kolme naaberprefektuuri vahel?

Erinevus seisneb mastaapides. Teistega võrreldes on lääneregioonis väikseim isikkoosseis ja suurim teenindatav territoorium. Erinevus on ka turismipiirkonnast johtuv omapära – suvel kahekordistub saarte, Pärnu- ja Läänemaa elanike arv.

Mis muutub uue struktuuri tekkimisega tavapolitseiniku jaoks?

Tavapolitseiniku jaoks on muutused formaalset laadi ja kõige vähem märgatavad. Nii nagu praegugi on kaks tööliini: kriminaalpolitsei ja korrakaitsepolitsei. Kõik kriminaalpolitseinikud on inspektorid, kõik korrakaitsepolitseinikud aga konstaablid, kuid arendamisel on spetsialistikarjäär, mis loob motivatsioonilised tavapolitseinikele.

Kuidas plaanite motiveerida oma prefektuuri töötajaid paremini ja tõhusamalt töötama?

Et organisatsioon annaks oma parima tulemuse, peab väärtustama igaühe panust. See, kes teeb head tööd, peab saama ka vastavat tasu. Sestap muutub tähtsaks tulemusjuhtimise põhimõtete rakendamine nii territoriaalse üksuse kui ka üksikisiku tasandil.

Mida soovite oma uutele töötajatele, kes asuvad Teie alluvuses tööle alates jaanuarist 2004?

Koostöötahet ja initsiatiivikust. Ning loomulikult ka õnnelikkust ja edukat uut aastat.

Kalev Prillop

Ida
Politseiprefektuuri
politseiprefekt

Mis on esimene küsimus, millega uue aasta esimesel tööpäeval uues töökohas tegelema hakkate?

Kõigepealt soovin kõigile oma kolleegidele head uut aastat. Seejärel tuleb tõenäoliselt hakata kohe alla kirjutama esimesi käskkirju, mis hakkavad tööd reglementeerima juba uue prefektuuri tingimustes.

Milline hakkab uuest aastast välja nägema politseiprefektuuri territoriaalne jaotus?

Prefektuuril tuleb kolm territoriaalset osakonda – Rakvere, Jõhvi ja Narva. Praeguste Kiviõli, Iisaku ja Sillamäe politseijaoskondade asemele tulevad konstaablajaoskonnad, mis on ka Tapal ja Väike-Maarjas. Jõhvi ja Kohtla-Järve jaoskonna baasil moodustatakse Jõhvi politseiosakond. Jõudude ühendamise suurenemine korrapidaja käsutuses olevate patrullide arv. Et kahe linna vaheline kaugus on ainult kümnekond kilomeetrit, siis suureneb võimalus saata patrulle piirkondadesse, kus neid parasjagu kõige rohkem vajatakse.

Praegu erinevad Lääne-Viru, Ida-Viru ja Narva prefektuur üsna palju selle poolest, mis funktsioonid täidavad politseiametnikud ja mida avalikud teenistujad. Tahame seda ühtlustada, vabastades politseiametnikud nende funktsioonide täitmisest, millega saavad suurepäraselt hakkama ka avalikud teenistujad. Selle arvelt suureneb otseselt politseitööd tegevate politseiametnike arv. Praegu pole me veel valmis selleks, et korrapidamisteenistuses töötaksid ainult teenistujad. Vaheetapina proovime idaprefektuuris võimalust, kus vahetuses töötavad üks politseiametnik ja üks teenistuja.

Millistele politseitöö valdkondadele kavatsete oma prefektuuris enam rõhku hakata panema?

Esikohal on kindlasti narkokuriteod. Ida-Viru maakonna spetsiifikast lähtudes tuleb suurt rõhku panna kindlasti ka metsavargustele ja sellega seonduvatele maksupettustele. Nagu igal pool ei saa ka meie oma prefektuuris ei üle ega ümber varavastastest kuritegudest.

Kuidas plaanite tööle juurde saada reaalset politseitööd tegevaid inimesi?

Virumaa pojad Virumaale tagasi! Õnneks on

esimesed juba seda üleskutset kuulda võtnud. Arvan, et kaadrit tuleb otsida pidevalt, käia kaitseväeosades ja gümnaasiumides politseitööd tutvustamas. Kindlasti tuleb üles otsida ka need inimesed, kes vahepealsete koondamistega on olnud sunnitud politseitööst eemale jääma. Muidugi võtame kahel käel vastu kõik Politseikoolist ja Sisekaitseakadeemiast tulevad kadetid, töökohti jätkub. Usun, et noored lähivad politseinikuks õppima, kuna piirkonna spetsiifikat arvesse võttes võib Ida-Virumaal ja Narvas tasuta õppimisvõimalusel olla märksa suurem tähtsus kui mujal.

Mis on peamine erinevus Teie prefektuuri ja ülejäänud kolme naaberprefektuuri vahel?

Peamine erinevus on idapiirkonna rahvuslik eripära. Näiteks on Narva linnas vene rahvusest elanike osakaal üle 90%. Teiseks on tegemist tööstuspiirkonnaga. Et vahepealsetel aastatel suurenes tööpuudus, siis on see kindlasti üks kuritegevuse keskmisest kõrgema taseme, ent ka narkomaania leviku põhjusi. Kui näiteks 1989. aastal oli Ida-Viru maakonna suurettevõtetes töökohti umbes 41 000, siis 2001. aastal oli see arv vähenenud 15 000-le. Idaregiooni kuritegevusele on aastaid olnud omane isikuvastaste kuritegude suhteliselt suur osakaal. Paljudel on mees 1993. aasta nn verine sügis.

Regioonis asub Narva, mille tähtsus suureneb lähitulevikus Euroopa Liidu piirilinnana. Narva piiripunkti suur läbitavus toob kindlasti kaasa ka probleeme politseitöös. Senisest olulisemaks muutub koostöö piirivalve ja tolliga.

Mitte mingil juhul ei saa märkimata jätta positiivset. Idaregioonil on kahtlemata väga suur majanduslik potentsiaal, mille üheks näiteks on Sillamäel toimuvad muutused. Ära ei saa unustada tuntud puhkepiirkondi Narva-Jõesuud ja Peipsi järve. Olen kindel, et turismipiirkondadena saavutavad nad tulevikus oma endise tähenduse.

Koostöö Venemaaga

Et idaprefektuurist saab lisaks Eesti idapiirile ka Euroopa Liidu piir, siis võib arvata, et suhtlemine Venemaaga hoogustub veelgi, ning see tähendab politseile ka suuremat töökoormust. Loodan, et seniseid kontakte kasutades õnnestub tulevikus suhtlemist veelgi parandada. Samas sõltub palju sellest, kui palju meil on vastastikku huvipakkuvat infot. Koostöö on tähtis, kuid see ei saa olla asi iseeneses ega asendada oma ametkonna tööd ja tegematajätmisi.

Jõulusoov oma tulevastele kolleegidele

Head kolleegid, eelkõige soovin kõigile rahu-likke ja rõõmsaid pühi. Loodan, et leiate aega oma lähedaste jaoks, sest alati seda võimalust meil kahjuks ei ole. Et uuel aastal ootavad meid kõiki uued katsumused ja väljakutsed, et ellu viia kavandatud muudatusi, siis soovin kõigile tugevat tervist, vastupidavust ja rõõmsat meelt.

Peaaegu täiuslik palgamõrv

Pühapäev, 7. november 1999. Keskturu liider Vadim Polištšuk sõidab Kakumäe kodust oma ärivaldusi üle vaatama. See on tema rutiinne käik – vähemalt kord päeva jooksul peab too allilmas mõjukas mees vajalikuks isiklikult heita pilk oma sissetulekuallikale, ka puhkepäeviti. Kuid selles sügisiseses pühapäevas on ka midagi tavapäratut. Polištšukil pole kaasas oma turvamehi, kes teda sellistel käikudel ringina ümbritsevad. Seda teavad väga hästi end Kakumäel varitsusse seadnud mõrva plaanijad.

Polištšuki pihta tulistatud kaheksast kuulist tabas neli, kaks vaid riivasid ohvrit ning kaks tuhisesid mööda.

Vadimi Volvo peatub enne suurele maanteele keeramist. Seda hetke oli oodanud kuuseheki redutanud mõrvar. Vadimi autole sõidab enne maanteele jõudmist ette VAZ 21011. Vadimi auto peatub hetkeks ning mõrvar väljub peidukohast ja tühjendab Makarovi pideme – 8 kuuli – Vadimi poole. Poliitšuk saab üliraskesti haavata (kohutuberite järgi tabas teda 6 kuuli), kuid jõuab kõrvalistmele kaldudes haarata oma relva ning tulistab mõrvarit vastu, tabades viimast reide. Oma relva tühjaks lasknuna ja haavatuna veab mõrtsukas end kollasesse Žigulisse, millega sündmuskohalt põgenetakse.

Ohver jääb ellu

Ülimalt eluohutlikule seisundile vaatamata jääb Vadim ellu. Poliitšuki päästsid nähtavasti mõned olulised kokkusattumused. Kuigi Vadimi autol ei olnud kuulikindlaid klaase (mida teadsid ka kurjategijad), olid need kaetud turvakilega. See vähendas kahtlemata kuulide kiirust ning mõjutas nende trajektoori. Teiseks ei osanud kurjategijad ette näha ilmuu muutusest tulenevaid asjaolusid. Varitsust plaanides olid olnud valdavalt sompus ilmad, kuid tol päeval paistis päike ning Vadimi Volvo tumendatud klaasid helkisid päikesevalguses eredalt vastu. Seega oli mõrvaril raske näha, kus täpselt Vadim istub, ning tuli tulistada võrdlemisi huupi. Esmapilgul tühised kokkusattumused andsid Vadimile need väärtuslikud sekundid, mis võimaldasid tal vastu tulistada. Ka see pidi tapjale tulema üllatusena, et teda vastu rünnatakse.

Esiolgu võis näida, et politseile oli selle mõrvakatse lahendamine päris lihtsaks tehtud. Oli neil ju olemas selle loo võtmetunnistaja – imekombel ellu jäänud tapatöö ohver. Kuid Vadimi kuritegeliku tausta tõttu ei õnnestunud politseil teda mõrva võimalikest motiividest rääkima panna. Usutavasti oli Vadimil nii mõnigi versioon selle kuriteo tagamaadest, end neist politseile rääkimine paljastanuks kahtlemata üht-teist Vadimi enda seadusevastasest tegevusest ning tema seostatusest seaduse silmis mitte just eriti eeskujulike isikute ja isikutega. Üksnes mõrvarit ja

7. novembri sündmuste kulgu oli Vadim nõus kirjeldama, ülejäänud kohta polevat tal midagi öelda ega arvata.

Sündmuspaik annab vastuseid

Seega sai juhtunut lahendama asunud Keskkriminaalpolitsei üheks tähtsamaks juhtlõngaks mõrvakatse sündmuspaik. Ilma suuremate kahtlusteta oli selge, et tegemist oli hoolikalt ettevalmistatud palgamõrvaga. Mis pani uurijaid sedasi arvama? Esiteks kogu operatsiooni korraldamise ja ettevalmistuse professionaalsus. Poliitšuki mõrva plaanijad teadsid, millal Vadimil pole kaas turvamehi. Nad teadsid, et tol päeval turvamehed puhkavad, kuid nagu igal teiselgi päeval sõidab Vadim ka pühapäeval Keskturule oma äri üle vaatama. Sobivalt oli valitud tulistamise koht – vahetult enne maanteele keeramist võtab auto hoo maha ning on järelikult parem sihtmärk. Samas polnud seal ümbruses ei tihedat liiklust ega inimtegevust. Vadimi edasiliikumist pidi takistama talle ette sõitnud Žiguli. Kogu meeskonna tegevust koordineeris veel omakorda keegi, kes sai eemalt jälgida Vadimi lähenemist varitsuspaigale ning sellest õigel ajal teatada teistele asjaosalistele – autojuhile ja päästikule vajutajale.

Külmavereline palgamõrv

Säärase asjatundliku ja peensusteni läbi mõeldud mõrvaplaani taga olid suurima tõenäosusega külmaverelised palgamõrvarid. Emotsionaalse tapmiskatse puhul oleks raske sellist tasakaalukust ja läbimõeldust oodata, muidugi mitte võimatu, ent vähe tõenäoline. Lisaks tuleb emotsionaalse tapmise puhul meeles pidada reeglit, et tapja tahab enne oma teo toimepanekut olla ohvriga otseses kontaktis, silmsides. Samas oli tapmiskatse korraldajaid vähemalt kolm, mis emotsionaalse mõrva puhul oleks raskesti usutav. Palgamõrva versiooni toetasid ka Vadimi antud ütlused. Vadim on isegi märkinud, et tegemist pidi olema professionaalse mõrtsukaga. Tema sõnul kukkus laskja pärast tema püstolist saadud tabamust, jalad risti – see on professionaalse mõrvari tunnus.

Madis Tilga

Tallinna
Politseiprefektuuri
avalike suhete
ja pressitalituse
vanempressiesindaja

KOMMENTAAR

Andres Anvelt
KKP organiseeritud
kuritegevuse osakonna
juht 1996-2001

Kuritegelike inimeste vahelises arveteõiendamises ei ole mõttekas esitada küsimust, kes oli selle taga. Uurimise seisukohalt tuleks küsida hoopis, kuidas see oli korraldatud. See aitab uurimist juba sinnamaale, kus saab hakata looma potentsiaalsete kurjategijate profileid ning kõrvutama neid motiividega.

Tihti peale ilmneb sarnaste kuritegude plaanimises üks huvitav paradoks. Ühest küljest, mida pikemalt

ja hoolsamalt kuritegu ette valmistatakse ning jälgide kaotamise peale mõeldakse, seda rohkem võiks ju loota, et teo toimepanijad on raskem tabada ning kuritegu keerukam avastada. Kuid teisest küljest kaasneb pika ettevalmistusega kaks olulist tõi.

Esiteks, mida keerukamalt on plaan läbi mõeldud, seda suurem on tõenäosus, et plaani mitmete osade komponeerimisel tekib vigu. Lihtne töö

– mida suuremaid arve on tarvis kokku liita, seda lihtsamalt tekib vigu.

Teiseks, mida mahukam on ettevalmistus, seda rohkem peab sellest olema väljapoole paista – suureneb inimeste hulk, kes on asjaga seotud, ning teatud isikute liikumist on kergem tähele panna, sest nad teevad plaani põhjalikkuse eesmärgil midagi korduvalt, näiteks kogunevad kuhugi jälgimise eesmärgil või uurivad ümbruskonda.

Mõrvarelv Makarov, mille pideme kurjategija Polištšuki pihta tühjaks tulistas.

Sündmuskohalt põgenemiseks kasutatud sõiduki külge olid kurjategijad paigutanud granaadi, mis oleks ukse avamise korral lõhkenud.

Kurjategijate jõhkrust ja külmaverelisust näitas see, et kui sündmuskohalt põgenemiseks kasutatud sõiduk hüljati, kinnitati selle ukse külge granaat. Uks oli jäetud kutsuvalt irvakile, nii et ukse avamise korral oleksid inimesed auto ümber surma saanud (autost mitte eriti kaugel asus elamurajoon, kus mängisid lapsed). Õnneks sattus autole peale asjatundlik patrull, kes kohe ust lahti kiskuma ei läinud, vaid kutsus kohale jälitusametnikud. Granaat tehti kahjutuks ning autost leiti esimesed asitõendid – põgenenute riided. Sündmuskoha vaatluse ja Vadimi ütluste toel suutis politsei üpris täpselt rekonstrueerida 7. novembri sündmused. Loodi esmased tööversioonid.

Tulistaja Venemaalt

Tunnistajate ja kuriteo ohvri küsitlemisel ning sündmuskoha vaatlusel saadud info põhjal joonistus üpris selgelt välja allilmas hästi tuntud Jevgeni Bõkov seeniori poja **Jevgeni Bõkov juuniori** profiil. Kuna oli teada, et kurjategija,

kes oli Vadimi pihta tule avanud, sai ka ise vigastada, vaadati üle kõik haiglaid. Kedagi Bõkovi tutvusringkonnast polnud haiglasse pöördunud. Samas jäi õhku võimalus, et päästikule vajutajat võis ravida keegi nn Ühiskassa arstidest või toodi palgamõrvar Eestisse hoopis mujalt. Uurijad ei teadnud ka vigastuse astet.

Tekkisid esimesed huvitavad seosed. Jälgides Bõkovi liikumisi Venemaal, kus ta sageli käis, avastati, et ühte Kesk-Venemaa asulasse oli pärast Bõkovi visiiti hakatud Tallinnast regulaarselt telefonikõnesid võtma. Ühtlasi leiti, et Kemerovo grupil (Bõkov ja Co oli selle grupi üks brigaade) oli külastusaadress Tallinna ühes elamus. Selgus, et seal elabki üks registreerimata inimene.

Peagi peeti kinni kahtlustatuna sõiduki röövimises üks Bõkovi rühma liige **Aleksei Dubinka**. (Autode röövimine oli üks Bõkovi grupi sissetulekuallikaid.) Kuigi tol hetkel oli kriminaalpolitseinikel sõpruskonnast ja nende tegudest võrdlemisi selge arusaam, ei hakatud Dubinkaga vestlema Vadimi tapmise korraldamisega seoses, vaid jälgiti, mis hakkab toimuma pärast Dubinka vahistamist. Kriminaalpolitsei organiseeritud kuritegevuse osakonna ülemkomissari **Ahti Truupõllu** sõnul oli tegu taktikalise käiguga, mis teenis soovitud eesmärki – ülejäänud kahtlusaluste käitumine muutus politseile soovitud suunas ning nad peeti jälituskombinatsiooni käigus kinni.

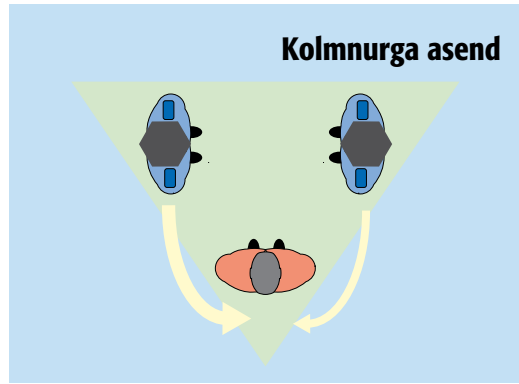
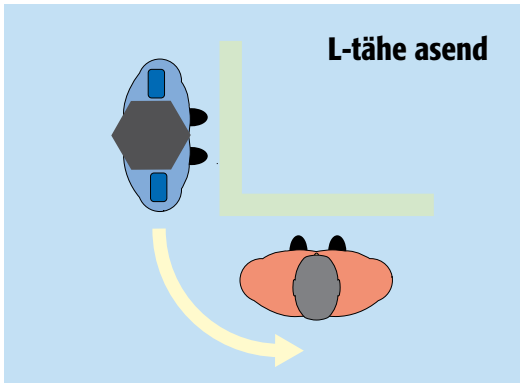
Kättemaks isa eest

Uurimisega tehti kindlaks, et rühmas oli viis inimest ning peale palgamõrvari olid kõik Bõkovi tutvusringkonnast – tema treeningukaaslased **Aleksandr Maksimov**, **Jevgeni Gaston** ja **Aleksei Dubinka**. Ka mõrva motiivides hakkas pilt selgepiiriliseks muutuma. Jevgeni Bõkov juuniori isa Jevgeni Bõkov seenior oli töötanud Vadimi aluvuses Keskturul. Tema ülesanne oli olnud seista selle eest, et laekusid katusemaksud. Bõkov oli n-ö lahendanud Vadimi probleeme.

Sama aasta kevadel tapeti Jevgeni Bõkov seenior oma koduvärvate juures. Oletatavalt kahtlustas tema poeg selles Vadimi, kellega isal olid väidetavalt tekkinud äritülid. Hiljem leidis see motiiv kohtumaterjalide kaudu ühe kuriteo osalise sõnade kaudu ka kaudselt kinnitust. Nii siis kavandas Bõkov Vadimi tapmise tõenäoliselt kättemaksuks oma isa tapmise eest. Palgamõrvar **Marat Sadõkov**, kes varjas ennast juba teadaolevas korteris, telliti kohale Joškar-Olast.

2000. aasta 14. aprillil, täpselt aasta pärast Jevgeni Bõkov seeniori tapmist, läks tema poeg koos oma kaaskonnaga Bõkovi hauale Siselinnaakalmistule. Just sealt K-komando nad pärast pikka ja põhjalikku jälitustööd tabaski. Palgamõrvari Marat Sadõkovi võttis K-komando kinni ülejäänud kambast päev varem.

Kriminaalpolitseinikke ootas Jevgeni Bõkovi kodus lisaks veel üks üllatus. Nimelt oli tegu tõelise relvalaoga – püstol, jahipüssikärbib, laskekoona suures koguses, helisummuti, käsigranaadid, elektridetonatorid.

Isikute kontrollimisel sissevõetavad asendid. Nii on võimalik jälgida kontrollitava käitumist.

Isikute kontrollimise reeglid

Isikuid kontrollides peab politseiametnik käituma ennekõike viisaka ja abivalmina. Samas tuleb aga alati valmis olla ka kontrollitava võimalikuks rünnakuks.

Inimeste poole pöördudes tõstke käsi tervituseks mütsinoka juurde (lahkudes tehke sama) ning esitlege end, nimetades oma ameti ja nime. Nõudmise korral on politseinik kohustatud end uuesti esitlema, nimetades ka töökoha ning esitades ametitunnistuse koos žetooniga.

Kunagi ei tohi aga isikuid kontrollides olla liiga usaldav. Kontrollitava välimus ja käitumine võivad olla petlikud ning ka näiliselt süütu põhjusel kinnipeetu võib osutada ohtlikuks.

Hoidke vaateväljas kontrollitava käed ja muutuge eriti valvsaks siis, kui te neid ei näe. Ohtlikuna tunduvad asjad laske käest ära panna. Kui kontrollitava käeulatuses on ohtlikke esemeid, juhtige ta nendest eemale või astuge nende vahele.

Pimedal ajal peab kontrollitav asuma valgusallika valgusvihus. Ärge laske end pimestada. Kõrvaline koht ja pimedus võivad kallaletungi ohtu suurendada.

Kui kontrollitavad isikud on varjunud või vähe nähtavas kohas, nõudke, et nad ükshaaval välja tuleksid. Vajaduse korral kasutage olemasolevaid varjumisvõimalusi, nõudke käte nähtaval hoidmist ning võtke sisse kaitse- või laskeasend. Mõelge võimalusele kasutada abijõude või teenistuskooera.

Kontrollimise põhitõed:

- võtke sisse L-tähe või kolmnurga asend;
- asuge sobival kaugusel;
- ärge kunagi pöörake kontrollitavale selga;
- olge valmis võimalikku rünnakut tõrjuma;
- olge valmis kasutama gaasipihustit, kumminuia ning relva;
- kui on vaja kontrollida mitut isikut, tuleb nad üksteisest eraldada ning kontrollida neid ükshaaval.

Isikut tõendavat dokumenti võib nõuda kuri-teos või muus õigusrikkumises kahtlustatavalt või politseioperatsiooni käigus. Dokumentid võetakse enda kätte ilma nende vahel olevate kõrvaliste esemeteta. Vältida tuleb dokumentide määrimist või muul viisil rikkumist. Võltsimistunnuste avastamise korral dokumente ei tagastata ning nende esitaja peetakse kinni.

Arvo Pille
Politseikooli
õppeosakonna
politseitöö talituse
ülemkomissar

Politseiametniku õige käitumine isikuid kontrollides

- + esinege kindlameelselt
- + rääkige rahulikult, selgelt ja arusaadavalt
- + andke ühemõttelisi korraldusi
- + tehke viiteid õigusaktidele
- + kuulake vastast tähelepanelikult
- + andke vastasele rahunemisaega
- + võimaldage vastasel anda seletusi
- + võtke vastasele üheselt arusaadav poos
- + vajaduse korral võtke kasutusele mõjuvamad jõu väljendamisviisid
- + kui kontrollides osutub vajalikuks kasutada sidevahendeid, tehke seda nii, et kontrollitaval poleks võimalik pealt kuulata
- + säilitage julgestus kogu kontrollimise vältel

Politseiametniku väär käitumine isikuid kontrollides

- laskumine sõnavahetusesse
- enesevalitsemise kaotamine
- vastamine jämedustele jämedustega
- hetkemeeloludele allumine
- isiklikust sümpaatiast või antipaatiast juhendumine
- upsakas olek, vastase ähvardamine
- kõrk, üleolev toon
- irooniline olek, vastase solvamine
- lapsevanematele märkuse tegemine lapse juuresolekul
- kontrollitavale liiga lähedal asumine
- vale asupaik kontrollitava suhtes
- hajutatud tähelepanu
- hoolimatus olukorra hindamisel

Salajase narkolabori paljastab võrdlusuuring

Kaks meest (39- ja 35aastane) olid parajasti valmistamas järjekordset kogust narkootilist ainet, kui politseinikud selle aasta oktoobris nende üksildases talukohas asuvasse narkolaborisse tungisid ja laudas mulksuva 100-liitrise reaktori alt kuumutuse kinni keerasid.

Peep Rausberg
KEKKi keemia- ja
bioloogiaosakonna
peaekspert

Järvamaal kinni peetud “keemikud” üritasid politseinikele selgeks teha, et nemad siin kaunis maakohas “pesevad” ainult diislikütust, vänge kemikaalihais osutas aga üheselt amfetamiini valmistamisele. Läbiotsimisel leidsid keskkriminaalpolitseinikud ja kohtuekspertiisikeskuse keemiaekspertid taluhoonetest veel mitmesugust laboritehnikat, kemikaale ja tühje kemikaalide anumaid, samuti paarsada grammi pulbrit, mis osutus amfetamiiniks. Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskuses tehtud analüüsid kinnitasid, et tegemist oli lausa narkovabrikuga. Reaktoris olnud ligi 100 liitrist vedelikust leiti rekordiline kogus – peaaegu 21 kilogrammi – puhast amfetamiini.

Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskusel on viimaste aastatega välja kujunenud narkootilise aine ekspertiiside alal viljakas koostöö Soome Keskkriminaalpolitsei Laboratooriumiga (RTL) ja Rootsi Kriminialistika Laboratooriumiga (SKL). Seetõttu õnnestus meie keemikutel juba mõni päev hiljem saata Järvamaa laborist leitud aine proovid Soome kolleegidele võrdlusuuringuks. Vastus, mis RTList juba järgmisel päeval tuli, rõõmustas tõsiselt nii Eesti kui ka Soome kriminaalpolitseinike südameid – Järvamaa laborist pärit amfetamiini oli korduvalt politseile vahele jäänud nii Eestis kui ka Soomes. Järjekordse amfetamiini levitamise keti lahtiharutamisel puudunud lülid asetustid oma kohtadele. Üks viimastest Eestis avastatud narkolaborist kinnipeetud isikutest on samuti Soome politseile varasemast tuttav. Tema oli Soomes 2001. aasta lõpus ulatusliku narkokuriteo eest kinni peetud. Samas on RTLis tehtud võrdlusuuringute tulemusena selgunud, et Eestis on ilmselt tegutsemas veel nii mõnigi amfetamiinilabor.

Amfetamiini võrdlusuuringud

Amfetamiini võrdlusuuringud ehk profileerimine on uuema aja saavutus narkootilise aine ekspertiisi valdkonnas. Erinevaid amfetamiiniproove on omavahel võimalik võrrelda, kuna need sisalduvad alati suuremal või vähemal määral valmis-

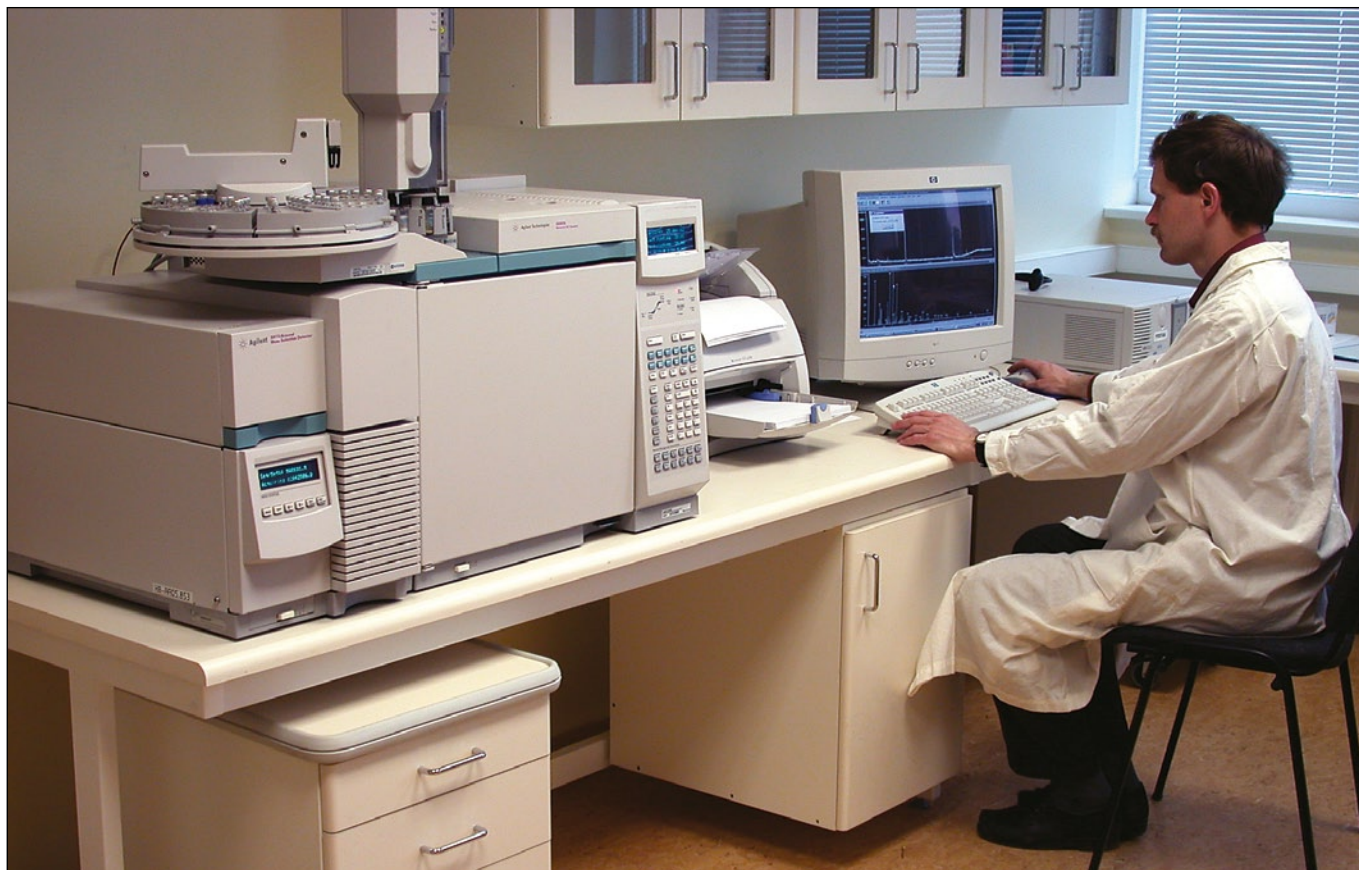
tamise ajal tekkivaid lisandeid ning on tähele pandud, et nende lisandite iseloom ja sisaldus sõltuvad väga tugevasti valmistamise iseärasustest. Sestap on nii, et eri narkolaborites valmistatud amfetamiin on just konkreetsele laborile ja valmistamisviisile iseloomuliku koostisega ehk lisandite profiiliga. Lisandeid võib tavalisest amfetamiiniproovist leida kümneid või isegi sadu. Muuseas on narkopolitseinikele nii tuttav amfetamiini lõhn tingitud just lisanditest, sest puhas amfetamiinsulfaat on lõhnatu aine.

Profileerimisel amfetamiini lisandid lahutatakse üksteisest gaasikromatograafilisel meetodil, tehakse kindlaks, mis ainetega on tegemist, ja määratakse nende suhtelised sisaldused. Sellele järgneb analüüsitulemuste matemaatiline töötlus. Et eri riikides on seni profileerimisel kasutatud kohapeal välja töötatud meetodeid, mis igal pool on veidi erinevad, siis on raske saadud tulemusi omavahel võrrelda. Väljapääsuks on olnud rohkem huvi pakkuvate amfetamiiniproovide saatmine üksikutesse Euroopa kohtuekspertiisilaboritesse.

Tarvis on ühtset meetodit

Äsja jõudis kaante vahele rahvusvaheline uuring, kus osalesid kohtuekspertiisilaborid Soomest, Rootsist, Suurbritanniast ja Šveitsist ning lisaks veel konsultantidena oma ala spetsialistid Hollandist, Taanist ja Portugalist. Mitmeaastase töö tulemusena töötati välja standarditud meetod amfetamiiniproovide võrdlusuuringuteks. See meetod hõlmab nii amfetamiiniproovide gaasikromatograafilist analüüsi kui ka sellele järgnevat andmete matemaatilist töötlust.

Tänu standarditud meetodile saab analüüside tulemusi edaspidi omavahel võrrelda, sõltumata sellest, mis laboris need on saadud. Projekti mõte oligi, et iga asjast huvitatud maa saaks ise oma amfetamiiniproove profileerida, luua andmebaasi ja vajaduse korral võrrelda tulemusi naabermaade omadega. Ära jääks bürookraatlik, aega nõudev ja kulukas narkootiliste ainete üle riigipiiride saatmine. Välja võiks kujuneda amfe-

tamiini võrdlusuuringute tulemuste rahvusvaheline andmebaas.

Proovide võrdlus viitab päritolule

Ühendades profileerimise tulemsed kogutud politseinfoga, on võimalik välja selgitada amfetamiini päritolu ja teha kindlaks, mis teid mööda narkootikumid üle riigipiiride levivad. Profileerimise tulemuste põhjal saaks ka narkootiliste ainete konfiskeerimisi omavahel siduda ning illegaalseid laboreid leida.

Seni on narkootiliste ainete võrdlusuuringutega tegelnud suuremate riikide kohtueksper-

tilaborid. Nimetatud Soome ja Rootsi kõrval on juhtiv keskus sellel alal olnud Poola kohtueksperitiisi laboratoorium Varssavis. KEKKis pole seni profileerimisega tegeldud. Nagu nii mõnigi hea ja kasulik asi on ka amfetamiini profileerimine kulukas. Ainuüksi gaasikromatograaf-massispektromeeter maksab üle miljoni krooni.

KEKK ja Eesti politsei on praegu tegemas pingutusi, et tulevikus hakata ise oma amfetamiiniproove võrdlevalt uurima. Veel tänavu esitame Euroopa Liidu PHARE projekti kaudu taotluse, et vajalikke seadmeid hankida ja spetsialiste välja õpetada.

Peep Rausberg töötab KEKKi narkootilise aine ekspertiiside tegemise aparadi (gaasikromatograaf-massispektromeeter) taga. Analogset seadet kasutatakse ka amfetamiini võrdlusuuringuteks.

KOMMENTAAR

Martin Ilumets
KKP
rahvusvahelise
kriminaalteabe
osakonna komissar

Mis on FINESTO?

Tihedam Eesti ja Soome politsei koostöö piiriülese narkokuritegevuse tõkestamisel sai alguse 2000. aasta veebruaris, mil politseipeadirektorite sõlmitud kokkuleppe alusel moodustati narkoalane ühistöörühm FINESTO.

Ühistöörühma kuulusid algul Keskkriminaalpolitsei ja Tallinna Politseiprefektuuri ning Helsingi Politseiosakonna esindajad, põhiülesanne

oli jälitada ja avastada Eesti-Soome suunaliste narkokuritegude salakaubaveo juhtumeid.

Tänaseks osalevad FINESTO tegevuses ka piirivalve ja tolli sideohvitserid ning ühistöörühma tegevus on suunatud lisaks narkoalasele koostööle ka Eesti ja Soome vaheliste raskete kuritegude paljastamisele ning organiseeritud kuritegevuse vastasele võitlusele, samuti sellealase piiriülese koostöö koordinee-

rimisele. Ühistöörühm tegeleb nii Eesti kui ka Soome poolel keskkriminaalpolitseis, Eestis rahvusvahelise kriminaalteabe osakonna koostöös.

Ühistöörühm on korraldanud hulgaliselt ühisoperatsioone, mille käigus on avastatud mitmeid laiaulatuslikke narkojuhtumeid. Peamiseks tulemuseks on aga ennekõike siiski Eesti ja Soome õiguskaitseorganite usaldusväärne ning tulemuslik koostöö.

Politseijuhid riigikaitseõppusel

Eesti liitumine NATOga 2004. aasta mais toob ka politseile juurde uusi kohustusi. Kaitseministeerium kutsub kõrgemad politseijuhid novembri alguses Tartusse, et arutada üheskoos Eesti riigikaitse ja kaitsejõudude arengut uues kontekstis.

Udo Rehkal

Politseiameti
korraldajate osakonna
ülemkomissar

Kahepäevase koolituseminari korraldas Kaitseministeeriumi riigikaitse hariduse ja teabe büroo. Seminaril keskenduti teemadele, mis aitaksid politseil olla valmis ja suuteline täitma kõiki riigikaitsega seonduvaid lisafunktsioone.

Omaette teemade ringi moodustas politsei koostöö mitme Eesti riigikaitse seisukohalt tähtsa struktuuriga ja seda nii tavaelus kui ka kriisi reguleerimise olukorras. Lisaks selgitati NATOga liitumise õiguslikke aspekte, Eesti osalust rahvusvahelistes rahuoperatsioonides, salastatud teabe kaitse põhimõtteid ja Balti riikide kaitsekoostööd. Peale teoreetiliste teadmiste oli osalejatel võimalus käia Kaitseväe Ühendatud Õppeasutuses, Balti Kaitsekolledžis ja Kuperjanovi Üksik-jalaväepataljonis.

Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2003. a korraldusega on kinnitatud "Eesti kui vastuvõtva riigi toetuse kontseptsioon", mille punkt 2.5 näeb ette teiste valitsusasutuste kohustused ja üle-

Riigikaitsekursusel osalenud politseijuhid relvadega tutvust tegemas.

sanded, sätestab ka sõbralike vägede Eestis ja Eesti kaudu liikumise toetamise ning tagalaalal (laagripaigas) julgeoleku korraldamise ülesanded politseile.

Vastuvõtva riigi toetus (Host Nation Support – HNS) on tsiviil- ja sõjaväeline toetus (kaasa arvatud varustus, rajatised, teenused ja muu toetus), mida osutab Eesti või muu vastuvõttev riik rahu-, häda-, kriisi- ja konfliktiolukorras NATO ning teistele sõbralikele vägedele ja organisatsioonidele, mis paiknevad või tegutsevad vastuvõtva riigi territooriumil või läbivad seda. Aluse sellele toetusele moodustavad vastuvõtva riigi ja saatvate riikide ja/või NATO asjaomase taseme juhtkonna vahel sõlmitud kokkulepped ehk vastastikuse mõistmise memorandum (Memorandum of Understanding - MOU).

HNSi raames on Kaitseministeeriumi kohustus ja ülesanne koordineerida valitsusasutuste ning sõbralike riikide valitsuste ja valitsusväliste organisatsioonide tsiviil- ja sõjalist koostööd. Vajaduste taotluse alusel koostatakse vastuvõtva riigiga vastastikuse mõistmise memorandum, milles määratakse konkreetselt vastuvõtva riigi toetus. Nimetud dokument näeb ette ka sõjaväelise ülema volitused, milles sätestatakse õigus koordineerida kahe või enama riigi juhtimise alla kuuluvaid vägesid.

Vastuvõtva riigi toetus on tähtis kõigi operatsioonide ja õppuste stsenaariumis kõigi teiste sõbralike riikide vägedega koostegutsemisel. Efekttiivne vastuvõtva riigi toetus sõltub operatsioonile eelnevast heast planeerimisest ja koordineerimisest, sest alati on märksa lihtsam muuta juba olemasolevat plaani kui hakata uue kallal vaeva nägema.

NATOs kasutatavad lühendid

ANP	Annual National Plan – NATOga liitumise aastaplaan
BALTBAT	Baltic Battalion – Balti pataljon
CIMIC	Civil-Military Co-operation – tsiviil- ja sõjalise koostöö
CRO	Crisis Response Operation – kriisoperatsioon
ESDP	European Security and Defence Policy – Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika
HN	Host Nation – vastuvõttev riik
HNS	Host Nation Support – vastuvõtva riigi toetus
MAP	Membership Action Plan – liitumise tegevusplaan
MOU	Memorandum of Understanding – vastastikuse mõistmise memorandum
NATO	North Atlantic Treaty Organization – Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon
NATO SOFA	Status of Forces Agreement – Põhja-Atlandi Lepingu osapoolte vaheline leping, mis puudutab nende relvajõudude staatust välisriigi territooriumil asuvate üksuste isikkooseisu suhtes
NAC	North Atlantic Council – Põhja-Atlandi Nõukogu
NSC	National Security Concept – rahvusliku julgeoleku kontseptsioon
PSO	Peace Support Operation – rahutagamise operatsioon
SN	Sending Nation – saatev riik

Pillimehest noor ja edukas ülemkomissar

Politseis pole just palju neid, kes on juba kolmekümneselt õlale saanud ülemkomissari pagunid, ning vaid üksikud on sinnamaale jõudmiseks alustanud päris algusest. Arestima- ja kordnikust ülemkomissariks – see on põline Raplamaa mees Janno Ruus (31) – ning see on alles algus.

Melli Rüga
toimetaja

Lisaks hiilgavale karjäärile politseis on Janno Eestis paljudele firmadele ja peokorraldajatele ansambli Omad Poisid kitarrist ja laulja, suur arvutihuviline, kelle hallata on mitmete teiste kodulehekülgede kõrval ka IPA Eesti osakonna koduleht, kuid ennekõike pooleteiseaastase Rau- no hell ja hoolitsev isa.

Alustanud karjääriredeli madalaimalt pulgalt, teab praegune Rapla Politseiprefektuuri korra- kaitseosakonna ülemkomissar täpselt, mida kujutab endast mitmetunnine öine jalgsipatrull või vastutusrikas konstaabliamet. Tänapäev meenu- tavad Janno ja ta toonased kolleegid Märjamaa politseijaoskonnast aastatetagust juhtumit, kui tuli teade ühe taluperemehe surmast. “Läksime kolmekesi kohale, et sündmuskoht üle vaadata. Kadunuke oli üksik inimene, kuid laut oli loomi täis. Esimesed sugulased pidid jõudma alles hommikuks. Siis ei olnudki muud, kui üks meist läks koera otsima, kes oli suurest kurvastusest metsa jooksnud, meie paarimehega läksime lau- ta ja hakkasime sigadele süüa tegema. Otsisime keldrist kartuleid ja peete, hakkasime need kap- sarauaga ära, tassisime pullidele juua ja toitsi- me kanakarja. Loomi ei saanud ju ometigi nälg- ätta.”

Legendaarse SORiga Eestit kaitsmas

Just pühendumus on see, mis iseloomustab kõi- ki Janno ettevõtmisi. “Olin vaevalt kolmene, kui juba suure õhinaga kõikvõimalikke vormimütse ja paguneid endale külge riputada üritasin, kuid nagu öeldakse – iga asi siiski omal ajal. Päris poli- tseivormi tõmbasin esimest korda selga aastal 1992, kui astusin vabatahtlikuna sõjaväkke ning minust sai toonase Sisekaitse Operatiivrügemen- di ehk SORi ajateenija,” meenutab Janno. “See

Raplamaal sündinud ja üles kasvanud Janno Ruus on oma kodukohale tänapäevani truuks jäänud.

Janno nädalalõpud mööduvad koos ansambliga Omad Poisid mööda Eestit rännates.

oli huvitav ja mõnevõrra ärev aeg. Osa väeossa tööle jäänud endisi Vene ohvitseri väitis meile tookord, et Eestil ei tasu oma iseseisvuse koha pealt suuri illusioone luua. Augustipüsti esimesel aastapäeval saadeti meid riigi idapiirile korda tagama juhuks, kui linnas peaksid rahutused tekima. Pidevad provokatsioonid politsei aadressil ja väidetav ründeoht tekitasid olukorra, kus tuli magada ka täies lahinguvarustuses.”

Ülejäänud sõjaväeaja veetis Janno SORi patrullteenistuses Tallinna linnatänavatel korda pidades. Suurem osa Tallinna vanalinna tänavatest ning hiljem ka kesklinn ja Mustamäe olid poole ööni jalgsipatrullidega kaetud. “Motivatsiooniks oli saada väeosast välja ning õpitud tänaval kasutada. Alguses otsisime ise õhinal õiguserikkujaid, kelle suhtes saaks käeraudu ja muid meetmeid rakendada. Kuus tundi niisama ringi jalutada on ju igav, eriti kui oled päev läbi kasarmus trenni teinud. Olime kõik hästi hakkamist täis ja tänu sellele olid nii mõnedki meetmed ja võtted, mida korra majja lõomiseks kasutasime, mõnikord märksa karmimad, kui tänapäeval harjunud ollakse. Kuid korda rikuti siis vähem ja kõik jäi seaduse piiridesse,” usub Janno.

Arestimaja kordnikuks

Sõjaväe ametlik aeg läbi, oli Janno esimene soov jääda samasse rügementi üleajateenijaks. Parasjagu ei olnud seal aga vabu kohti ning pidevalt tegtsema harjunud mees otsustas proovida ööne oma kodukoha politseis. “Asusin tööle politseisüsteemi madalaimale ametikohale, milleks oli arestimaja kordnik. See oli Tallinnas patrullimisega võrreldes rohkem selline puhkuse moodi töö – kole igav ja formaalne,” meenutab Janno, kes otsis elult rohkem põnevust, kui

valvurikoht pakkuda suutis. “Ometi oli sellel kahekuulisel töötamisel ka üks ja väga suur pluss. Nimelt ei tundnud ma siis veel ju mitte kedagi ning nii juhtus tihti peale, et helistati arestimajja ja küsiti mõne töötaja kohta. Mul ei olnud õrna aimugi, kellega võiks tegu olla, seepärast ütlesin, et kahjuks läks see töötaja just välja, proovige mõne minuti pärast uuesti. Kui olin telefonitoru hargile pannud, selgus, et tegelikult oli see töötaja minu vahetus läheduses. Pärast seda hakkasin nimesilte ja nägusid meelde jätma ja kokku viima ning nii teadsin peagi kõiki neid uurijaid, kriminaalpolitseinikke ja komissare, kellega mul tuli hiljem koostööd tegema hakata.”

Kutsuv konstaabliamet

Noor ja ettevõtlik mees jäi ülemustele silma ning juba pärast paari kuud arestimajas ülendati ta korrapidaja abiks. “Ka see oli töö, kus tuli enamik aega paigal olla ja pabereid täita,” sõnab Janno. Kuid positiivne külg oli ka – sai suhtlemist õppida. Et mitte lasta noore mehe huvil ja tahtmisel dokumentide sisse mattuda, tehti talle 1993. aasta lõpus ettepanek minna Märjamaale konstaabliks, kuid ainult juhul, kui temast saab politseikooli kadett. “Et selleks hetkeks oli politseikooli vastuvõtt just lõppenud, töötasin peaaegu kümme järgmist kuud konstaablina, enne kui koolipinki sain. Tänu sellele oli enamik asju mulle juba tuttavad ja praktikassegi rakendatud. Politseikoolist saadud teadmised olid minu jaoks suuresti vaid kinnitus, et teen oma tööd õigesti.”

Sarnane tõmbab sarnast. Nii on ka Janno tema enda sõnul inimestega tohutult vedanud. “Kohe esimesel tööpäeval Märjamaal tõstis praegune Politseiameti korrakaitseosakonna komisar Varmo Rein mu lauale terve virna seadusi,

soovitades mul end nendega kurssi viia. Sellest hetkest said meist head kolleegid ja sõbrad,” räägib Janno. Samamoodi õpetasid kolleegid uue kaaslase ka kiiresti kriminaalasju menetlema ning ei läinud kaua, kui Janno saatis kohtusse oma esimese toimiku, kuigi see töö ei olnud konstaablile kohustuslik.

Ajal, mil Janno Märjamaal töötas, oli see politseijaoskond eraldi võetuna oma tulemuste poolest tunduvalt teistest üle. “Olime kõik noored ja tegime igaüks oma tööd südamega. Jaoskonna moraali hoidis kõrgel eesmärk olla parimad ja selle nimel tegime tööd, vaatamata kella ja mõtlemata pidevalt lisatasudest, nagu see nüüdsel ajal kombeks on,” meenutab Janno. Täna sellest seltskonnast enamik komissaride või juhtivate ametnikena üle Eesti. “Teadsime, et töö eest makstakse palka ja suurema panuse eest lisatasu. Lisatasu osas oli meil kindlustunne, kuna meie komissar Raivo Piirisalu hoolitses selle eest, et tehtud pingutused saaksid võimalikult väärilise tasu. Ma olen näinud inimesi, kes praegusel ajal tulevad n-ö turule kauplema. Täpsustamata, kes nad on ja milleks võimelised, hakkavad nad kohe palgast rääkima. Loomulikult on raha tähtis, kuid eesmärgid peavad ikkagi teised olema. Sellisele inimesele võib ükskõik kui palju palka juurde anda, ikka on vähe,” teab Janno omast käest. Samas tehakse karjääri ikkagi selleks, et paremini elada, aga see nõuab ka teatud pingutust.

Aeg-ajalt saavad endised Märjamaa konstaablid kokku ja teevad koos ka mõnel politseioperatsioonil kaasa. Hea on tõdeda, et omandatud teadmised ja oskused ei ole kuhugi kadunud. On juhtunud, et tulemused saavad alluvate omadest isegi paremad.

Noore politseiametniku preemia

Needsamad töö kõrvalt kohtusse saadetud kriminaalasjad ja õige suhtumine konstaablitöösse tõid Jannole 1998. aastal noore politseiametniku preemia, millega kaasnesid ka huvitavad tööpakkumised. Et mitte kaotada oma töötajat, pakkus toonane Rapla prefekt Raivo Aeg Jannole Märjamaa politseijaoskonna juhi kohta tingimusel, et tulevane juht asub kõrgharidust omandama Sisekaitseakadeemia politseikolledžisse.

Oma kodukohale ja headele kolleegidele truuks jääda otsustanud, viiski Janno 1998. aastal paberid akadeemiasse. Paraku osutus aga kooli ja töö ühendamine oodatust märksa raskemaks. “See oli mulle kohati päris suur pingutus. Juhi kohaga kaasnevale töökoormusele lisandusid nädalavahetused koolis. Hilised õhtutunnid kooli või tööasjade seltsis muutusid väsitavaks nii minule kui ka abikaasale. Kõige raskem oli viimane aasta, sest siis ei saanud enam midagi edasi lükata ja kõigele lisaks tuli sooritada kümnekond eksamit varasematest aastatest.”

Õnneks ei olnud Janno ainus Märjamaa mees, kes politseikolledžist haridust saamas käis. Koos praeguse Märjamaa politseijaoskonna juhtiva

konstaabli Margus Kaldmaga aidati üksteisel rongil püsida. “Kahekesi on ikka kergem edasi minna. Ometi oli kogu selle kooliaja jooksul vähemalt neli korda, mil mõtlesin, et nüüd aitab, jätan pooleli. Just sellistel hetkedel andis sõbramees uut jõudu pingutada,” räägib Janno. Mõlemad mehed andsid endale aru, et ilma politseikolledži diplomita on kriips peal edasisel karjääril, samuti tulnuks tagasi maksta raha, mida riik oli õpetamisele juba kulutanud. Kuid kõige suurem oli hirm selle ees, et äkki sõber siiski lõpetab. Mõlemad mehed said kõrgharidusdiplomi kätte eelmisel aastal ning edasi mõlgutatakse mõtteid juba magistrikraadist.

Juhiks tuleb kasvada

Janno teab oma kogemustest, et juhina hakkama saamiseks ei piisa ainult politseikolledži haridusest. Tema sõnul on väga oluline juurde õppida nii töökohas kui ka osaleda juhtimiskoolitustes. “Ma ei ole kunagi mõelnud sellele, et olla juht,

Noored politseinikud Janno ja Maiu Ruus katsuvad tööpäeva lõpus töö koduukse taha jätta ja pühenduda perekonnale.

Pooleteiseaastane Rauno on tänu isale ilmselt Eesti üks noorimaid isikliku kodulehe omanikke.

vaid pigem jõudnud arusaamisele, mis on need asjad, mida ma oskan võib-olla natuke paremini kui paljud mu kolleegid ning mida ma saaksin kolleegidele edasi anda ja peakingi seda tegema. Minu nägemus juhtimisest on, et minul kui juhil on võimalus neid mõtteid ja teemasid inimestele selgitada ning inimestel on võimalik neid minult küsida,” selgitab ta. Tänapäeval domineerib avatud ja selgitav juhtimine. Autoritaarse stiili osatähtsus on vähenenud iga aastaga, kuid mingi osa sellest peaks ikkagi jääma.

Janno sai oma esimesed noore juhi vitsad üpris kiiresti kätte. “Sattunud ühtäkki oma endiste kolleegide juhiks, üritasin alguses jäljendada kedagi teist. Noorte juhtide puhul kipub olema kaks varianti: kas ollakse liiga range või siis liiga oma poiss. Mina kaldusin rohkem kamaandaja tüübi poole. Kolleegid töid mu kiiresti maa peale tagasi. Olin jõudnud unustada, et piisast ainuüksi ei piisa, tuleb ka präänikut pakkuda. Ega seda hea kuulda ei olnud, aga ma tegin sellest oma järeldused ning leidsin, et töötajatel oli omajagu õigus. Ajalugu on näidanud, et töötajaid erinevatesse juhtimisprotsessidesse kaasates paranevad ka tulemused.” Praegu iseloomustavad Rapla prefektuuri töötajad Jannot kui juhti ainult kiidusõnadega – õiglane, rahulik, tark ja abivalmis.

Politseinikest perekond

Janno ja Maiu said kokku aastal 1996. Maiu töötas Rapla prefektuuri teabetalituses ning Jannol tuli aeg-ajalt oma paberitega (statistiliste kaartidega) just Maiu laua juurest mööda käia. Järgneid asutuse üritused, suvepäevad ning sörmused pandi teineteisele sõrme viis aastat tagasi. Kahe politseiametniku kooselu osutus alguses märksa raskemaks, kui noored olid seda kujutleda osanud. “Võtsime mõlemad pidevalt tööd koju kaa-

sa. Kui peres on kaks politseinikku, kes ei suuda pärast tööpäeva lõppu rääkida millestki muust kui kriminaalasjast, mille kallal päeval vaeva oli nähtud, siis ei ole kõik enam korras. See oli raske periood,” meenutab Janno. Abisaamiseks küsiti nõu politsei psühholoogilt, kes noortel elu taas õigetele rööbastele aitas sättida.

Ansambel Omad Poisid

Muusikast on Janno lugu pidanud kogu elu. Juba pooleteiseaastaselt üritas ta raadio saatel laulda, plaat käes. Väidetavalt tuli laul enne, kui rääkimine selgeks sai. Suuremaks sirgudes tulid kõikvõimalikud koolikoorid ja ansamblid, 14aastaselt hakkas Janno kitarri õppima. “Kirjutasin tuntud seltskonnalauludele ise duurid peale ja hakkasin mängima. Kui see juba välja hakkas tulema, hakkasin ka laule kirjutama ja neid linti laulma.” Ligi poolsada laulu räägivad tunnetest, loodusest, loomadest ja kõigest muust, mis meie ümber.

Bändi tegemise soov oli Jannol juba siis, kui ta oli 16, kuigi esimene tõsisem võimalus tekkis alles kolm aastat tagasi, kui ta kohtus oma ansambli praeguse klahvpillimängija Ainiga. “Saime kokku, laulsime, mängisime pilli ja sealt ansambel kokku jäigi.” Tänapäev on Omad Poisid kasvanud pea kümneliikmeliseks, kelle seas on ka professionaalseid muusikuid. Eestile on juba mitu tiiru peale tehtud. Esinemiskutseid on olnud piisavalt ning suvel ja jõuluperioodil tuleb tiheda graafiku tõttu vahel äraagi öelda. “Esmaspäeval on hea tööle tulla, kui seljataga on olnud nädalavahetus täis pillimängu ja laulu, mis maandavad pingeid. Neljapäev on proovipäev ning reedel ja laupäeval mängud,” tutvustab muusikust Janno oma nädalaplaani. Ise peab ta ennast asjaarmatajaks pillimeheks, mitte muusikuks.

Arvutimaailmast võlutud

Arvutid ja infotehnoloogia on pillimängu kõrval Janno teine suur hobi. Kuigi ülemkomissarina on tal viimasel ajal üha vähem aega ennast uutesse võimalustesse pühendada, hoiab ta korraga elus kolme lihtsate vahenditega loodud kodulehte: oma poja Rauno päris oma kodulehte www.hot.ee/koju/, mida teiste hulgas jälgivad kõik sugulased ja head tuttavad, ka väljaspool Eestit elavad sugulased; ansambli Omad Poisid kodulehte www.hot.ee/omadpoisid, kust saab bändi näiteks esinema tellida, ning alates sellest aastast hooldab Janno IPA juhatuse liikmena ka IPA kodulehte www.pol.ee. Igal juhul ei kujuta Janno oma elu ilma koduse Interneti püsiühendusega enam ettegi. Nii ta siis suhtlebki tööl olles aeg-ajalt Interneti vahendusel oma naise ja pojaga ning teinekord kodus olles ajab nii mõnigi kord tööasju.

„Olen oma töö ja eluga rahul, pean olema, sest ise ma ta selliseks olen kujundanud. Muidugi saab alati paremini ja selle poole püüdlen ka mina,“ ütleb Janno ja vaatab rahuloleval pilgul aknast välja, hommikune päike silma säramas.

Rahvusvaheline tagaotsimine

Kui eelmises Politseilehes kirjutasin, kuidas pidada kinni rahvusvaheliselt tagaotsitavat Eestis, siis sel korral tutvustan protseduureegleid, kui Eestis alustatud uurimises on vaja kedagi rahvusvaheliselt taga otsida.

Sergo Eelmäe

Keskriminaalpolitsei rahvusvahelise kriminaalteabe osakonna politseivaneminspektor

Kõigepealt tuleks enesele selgeks teha väljaandmise Euroopa konventsioon. Sellega saab tutvuda Justiitsministeeriumi kodulehel (<http://oigusabi.just.ee/>). Riikide puhul, kellega Eestil lepinguid ei ole, otsustatakse iga juhtum eraldi, aga printsiibid, millest lähtutakse, on põhimõtteliselt samad, mida on kirjeldatud eespool viidatud konventsioonis.

Millest alustada?

1. Kui on olemas kohtuniku sanktsioon isiku vahi alla võtmiseks, siis koostab uurija taotluse isikut rahvusvaheliselt taga otsida ning saadab selle meili teel Riigiprokuratuuri kinnitamiseks. Kurjategija rahvusvaheliseks tagaotsimiseks vajamineva õigusabipalve koostamise juhised on kirjas ülal nimetatud kodulehel.

2. Kui riigiprokurör toetab rahvusvahelist tagaotsimist, tuleb eespoolsetele nõuetele vastav taotlus edastada Keskriminaalpolitsei rahvusvahelise kriminaalteabe osakonnale, kes saadab selle Interpoli kanaleid pidi riikidesse, kus tagaotsimist taotletakse.

3. Kui isik on välismaal kinni peetud ja sellekohane kinnitus Interpoli kanalit pidi saabunud, siis taotletakse viivitamata sanktsiooni muutmist. Kriminaalmenetluse koodeksi (KrMK) § 67 järgi seatud senine sanktsioon, mille pikkus saab kahtlustatava kinnipidamisest alates olla 10 ööpäeva (erandjuhtudel kuni 30 ööpäeva), tuleb muuta KrMK § 408 lg 1 kohaselt: „Kui kuriteo toimepanemises kahtlustatav, süüdistatav või kohtualune viibib välisriigis ja hoidub kriminaalmenetlusest kõrvale või süüdimõistetud hoidub kõrvale kohtuotsuse täideviimisest ning vajalik on taotleda tema väljaandmist, otsustab kohtunik uurija põhistanud määruse alusel ja Riigiprokuratuuri prokuröri ettepanekul loa andmise isiku vahi alla võtmiseks.“ Taotletava tõkendi sõnastab riigiprokurör tavaliselt nii: „Isiku kinnipidamine 10 päeva alates tema Eesti Vabariigi territooriumile toimetamisest.“

Kui rahvusvaheliselt tagaotsitav peetakse kinni välisriigis, ei saa sanktsioon mingil juhul piirduda 10 päevaga, sest selle aja jooksul ei jõuta teda välja anda. Loomulikult võib igal üksikul

Enne kui käeraud rahvusvaheliselt tagaotsitava kurjategija randmete ümber kinni klõpsatavad, tuleb täita terve rida protseduureegleid.

juhul olla teatavaid erisusi, kuid silmas tuleb pidada, et kahtlustatava kinnipidamine vastaks õiguslikult kinnipidamise Euroopa konventsiooni sätestatule.

Tõkendid taotledes ei tohi jääda üldsõnaliseks, viidates ainult kriminaalasja numbrile ja KrK või KarSi paragrahvile. Kirja tuleb panna kõik teod, mille toimepanemises tagaotsitavat süüdistatakse või kahtlustatakse.

Seni on kõige problemaatilisemaks ja muret tekitavamaks osutunud väljaandmise taotlemine korraga kõigis episoodides, milles isikut süüdistatakse ja/või kahtlustatakse. Samal ajal on oluline, et hiljemalt Justiitsministeeriumi kaudu saadetakse väljaandamisaotlus sisaldaks kõiki kuriteoepisoode, mille toimepanemises isikut süüdistatakse/kahtlustatakse. Kõigi taotlusest väljajäänud kuritegude pärast isikut kohtu alla anda ei saa.

Eespool kirjeldatud kord kehtib kuni 2004. aasta 1. juulini, mil jõustub uus kriminaalmenetluse koodeks. Küsimuste korral võib pöörduda Keskriminaalpolitsei rahvusvahelise kriminaalteabe osakonna poole telefonidel 0612 3680 või 0511 3443.

NB! Täiendus eelmises numbris ilmunud loole rahvusvaheliselt tagaotsitavate kinnipidamiskorra kohta Eestis. Nimelt kui Eestis peetakse kinni rahvusvaheliselt tagaotsitav isik, kes ei ole Eesti kodanik, siis tuleb enne kohtuniku juures sanktsiooni kinnitamist võtta isiku kirjalik nõusolek väljaandmise kohta või keeldumine vabatahtlikust väljaandmisest. Seega tuleb dokumentatsioonile lisada kinnipeetu lihtkirjalik nõusolek või vastuväited väljaandmise kohta.

Ameerika politseinikud

Mitmemiljoniliste kohtulahenditega protsessid politsei vastu ei üllata USAs enam kedagi. Oma osa on siin nii politseinikel, kes kuritarvitavad neile antud võimu, kui ka seadustel, mis korrakaitstajatele selleks vaba voli annavad.

Melli Rüga
toimetaja

Just sellelaadsete seaduste varjus võimu kuritarvitanud politseinikud on need, kellega Baltimore'i advokaadil **Matthew Bennetil** (33) kohtusaalis silmitsi tuleb seista. Oma karjääri jooksul on Bennett ligi poolesajal korral toonud päevavalgele erinevaid politseinike tegusid, mis ühelegi professionaalsele vormikandjale au ei tee.

"Nagu igal elualal on ka politseinike hulgas kahjuks terve hulk sääraseid inimesi, kes ei kohku tagasi võimalusest talle antud võimu kuritarvitada. Samal ajal on aga kodanike seaduseteadlikkus pidevalt kasvanud ning igal seadusest üle astunud politseinikul tuleb olla valmis kohtukutseks. Seadused kehtivad nii politseinike kui ka tavainimeste kohta siiski ühtemoodi," leiab Bennett.

Matthew Bennett peab oma karjääri üheks huvitavamaks näiteks juhtumit, mis leidis aset Baltimore'is 2000. aasta mais, mil kohtusaalis seisid vastastamisi kaks politseiametnikku.

Politseinik politseiniku vastu

17. mail oli Baltimore'i linna šerifil **Lewis Tuggle** il (30) vaba päev. Erariietes Tuggle oli parajasti minemas ühte kesklinna restorani, et õhtustada seal koos oma sõbraga, kui kaks meest sama restorani ukse ees kaklust alustasid. Tuggle astus vahele ning lahutas kaklejad. Seda nägi pealt oma tööpiirkonnas jalgsi patrullinud politseiametnik **Robert Briscoe** (60), kes restorani juurde jõudnud, andis korralduse kõigil kakluses osalenutel sündmuspaigalt lahkuda. Tuggle sisenes seejärel restorani ning Briscoe suundus edasi oma ümbruskonda patrullima. Kogu intsidenti nägi pealt ligi 50 inimest, sest restoran asub ühel Baltimore'i peatänavatest.

Mõne aja möödudes tuli üks kakluses osalenud meestest Tuggle'ile restorani järele ning üritas sõimu ja šerifi ees ärp-

lemisega politseinikku ennat ründama õhutada. Tuggle jäi professionaalselt rahulikuks ning püüdis olukorda sõnadega lahendada. Üks kõrvallauas einestanu otsustas aga siiski abi kutsuma minna ja tuli mõne hetke pärast koos Briscoe'ga restorani tagasi.

Briscoe tormas Tuggle'i laua juurde, surus käeraud ümber šerifi randmete ning teatas vahistamise põhjuseks politsei korraldustele mitteamallumise. Tuggle, hämmeldunud Briscoe käitumisest, üritas asja selgitada. Briscoe tõlgendas seda omakorda kui vastuhakku, pihustas Tuggle'ile pipragaasi näkku ja kutsus kohale abijõud. Käeraudades Tuggle suruti politseiautosse ning viidi järgmiseks viieks tunniks arestimajja.

"Oli see inimlik eksitus või ei suutnud Briscoe eneseuhkus siiski leppida faktiga, et tema tööajal, tema piirkonnas ja tema silme all toimunud korrarikkumise lahendas juhuslikult töölt vabal ajal sinna sattunud ja temast poole noorem politseinik? Ja seda kõike ligi poolesaja tunnistaja juureolekul?" küsib Bennett.

Briscoe tunnistas kohtus, et ta ei teadnud, et Tuggle on politseiametnik, kuna Tuggle ei

POLICE DEPARTMENT BALTIMORE, MARYLAND		Arrest/Case No. YAC13321	Officer No. 711	Division No. 1008107
1. Missing Person	2. Cause of Death	3. Arrest/Case No.	4. Arrest/Case No.	5. Arrest/Case No.
6. Custody	7. Police Officer	8. Arrest/Case No.	9. Arrest/Case No.	10. Arrest/Case No.
11. Date/Time of This Report	12. Total Property Seized	13. Total Property Reported	14. Multiple Clearance	15. Multiple Clearance
<p>16. Description of Incident: ASSAULT ON POLICE</p> <p>17. Description of Incident: BEING MR. JOHNSON THE SUSPECT CONFRONTED JOHNSON AND TOOK HIS JACKET OFF AND INVITED MR. JOHNSON TO FIGHT HIM. P/O BRISCOE STEPPED IN BETWEEN THE TWO AND ORDERED BOTH MEN TO CEASE AND DESIST. SUSPECT THEN SEEMED TO DISAPPEAR FROM SIGHT GOING EAST ON FAUCETT ST. P/O SPARENBERG, WORKING 1A1 UNIT ARRIVED ON SCENE TO BACK MR. (A) BRISCOE UP. AS HE ENTERED THE BUILDING HALLWAY HE SAW THE SUSPECT WHO HAD DOUBLED BACK, ATTEMPT TO ENTER THE BUILDING AND AGAIN CONFRONT MR. JOHNSON. HOWEVER P/O SPARENBERG STOPPED THE SUSPECT FROM ENTERING AND THE SUSPECT THEN STARTED FIGHTING WITH SPARENBERG. A SIGNAL 13 WAS CALLED TO FINALLY SUBDUED THE SUSPECT. P/O SPARENBERG WAS TREATED AT MERCY HOSPITAL FOR BRUISES ON BOTH SIDES OF FACE BY STAFF PHYSICIAN AND RELEASED. P/O ROBERT E. BRISCOE WAS TREATED FOR A BRUISED RIGHT EYE BY STAFF AND RELEASED. SUSPECT TRANSPORTED TO C.B.I.F. AFTER BEING TREATED BY STAFF PHYSICIAN AT MERCY HOSPITAL FOR FACIAL INJURIES. SUSPECT CHARGED WITH ASSAULT ON BOTH P/O SPARENBERG AND BRISCOE. INVESTIGATION REVEALED THAT SUSPECT HAD BEEN DRINKING AT THE WINDSOR CLUB, A PRIVATE CLUB OWNED BY ROBERT BLACKBURN. LIC# LBD713.</p>				
18. Status	19. Status	20. Status	21. Status	22. Status
23. Status	24. Status	25. Status	26. Status	27. Status

Robert Briscoe ja tema käsikirjaline tunnistus, milles ta väidab, et ei olnud Lewis Tuggle'i politseikuametist teadlik.

süüalustena kohtutes

näidanud kordagi ei talle ega meestele, keda ta lahutama läks, oma politseimärki. Samas kinnitasid kõik teised juhtunut pealt näinud kohtus vastupidist. Briscoe tunnistas seisab: „Kuna ma ei teadnud, et Tuggle'i puhul on tegu politseinikuga, ja et ma andsin korralduse kõigil sündmuskohalt lahkuda, rikkus Tuggle restorani jäämisega politsei antud korraldust ning rikkus sellega ühtlasi ka seadust. See oli põhjus, miks otsustasin Lewis Tuggle'i vahistada.”

“See on klassikaline juhtum, kus politseinik üritab kohtus oma tegu õigustada, viidates ühele seadusele, mida juristid isekeskis pühaks kolmainuks kutsuvad,” sõnab Bennett.

Need pühaks kolmainuks kutsutavad kolm seaduses märgitud süüdistust, mis lubavad politseinikul inimese kohe vahistada, on:

- 1) politsei korraldusele mitteallumine (*failure to obey a lawful order from a police officer*);
- 2) üldist korda rikkuv käitumine (*disorderly conduct*);
- 3) asukohas viibimine ilma kindla eesmärgi ja põhjuseta (*loitering*).

“Ometi pole tänaseni USA ajaloos toimunud veel ühtegi kohtuprotsessi, kus politsei oleks ainult nendele kolmele süüdistusele toetudes kohtusaalist võitjana väljunud,” kinnitab Bennett, “kuid siiski on see üks levinumaid katteid, mille taha võimu kuritarvitanud politseinikud tihtipeale pugeda püüavad.”

Eesmärk pühendab abinõu

Seaduse järgi võib läbi otsida inimese alles pärast tema vahistamist. Et Baltimore'i puhul on tegu linnaga, mille narkootikumidega äritsemise taset peetakse Ameerika üheks kõrgeimaks, siis toob sinne politsei just neid kolme seadusesätet tihtipeale ettekäandeks, et vahistada narkootikumide valdamise kahtlusega inimene. Seega, kui politseil on õigus ning kahtlustaval inimesel on tõesti narkootikumid põues, on seaduse poolest kõik korras. Kuid häda on selles, et tihtipeale politseinikud eksivad ning sellisel juhul on kodanikul täielik õigus politseiametnik ebaseadusliku vahistamise süüdistuse alusel kohtusse kaevata.

Kohtuprotsessist tuli võitjana välja Lewis Tuggle. Ligi veerandmiljoniline kahjutasu pidi katma nii Briscoe poolt Tuggle'ile tekitatud moraalse kahju kui ka töötasu, mis Tuggle'il viiekuulise uurimise vältel limiteeritud tööülesannete tõttu saamata jäi. Robert Briscoe jäi oma tööpostile ka pärast Tuggle'i arreteerimist ning on jätkanud seal kuni tänaseni.

Rodney King pärast intsidenti ning kuulsad filmikaadrid tema vahistamisest Los Angeleses 3. märtsil 1991.

Kohtuprotsess, mis muutis ajalugu

Politseivastastele kohtuprotsessidele pani aluse üle kümne aasta tagune juhtum Los Angeleses, kui 1991. aasta 3. märtsi öösel üritas sealne politsei tavapäraselt liikluskontrolli tehes peatada kiirust ületanud Hyundai. Peatumise asemel lisas alkoholi jooobes juht Rodney King kiirust ning politseil õnnestus auto peatuma sundida alles pärast 15minutilist tagaajamist.

Politseinikud rebisid juhi autost välja ja neli neist hakkasid Kingi jalgade ja kumminuiadega ägedalt peksma. Kui kiirabi Kingi haiglasse viis, tuvastati mehel ajukahjustus, sisemine verejooks ning ühtekokku üksteist sügavat näohaava.

Kogu intsidenti filmis lähedal asuva maja rõdul seisnud mees nimega George Holliday, kes saatis šokeeriva 81sekundilise filmilõigu Los Angelese telejaamale. Sama päeva õhtuks olid videot näidanud kõik suuremad telejaamad kogu USA. FBI hakkas juhtunut uurima.

Politseipoolne seisukoht oli, hoo-

limata mustvalgel olnud filmilõigust, et Rodney King lahkus nende juurest ilma ühegi vigastuse ja haavata. Kahe päeva pärast, 5. märtsil võeti neli politseinikku vastutusele süüdistatuna rünnakus ning ülemäärase jõu kasutamises. Kulus üle aasta, enne kui peeti kohtuistung, kus neli süü all olnud politseinikku õigeks mõisteti.

Otsus pani aluse ühele suurimale mässule USA ajaloos. Kuus päeva kestnud rahutustes sai 54 inimest surma, üle 2000 vigastada ja ligi 14 000 inimest arreteeriti. President Bushi sekkumisel võttis USA föderaal kohus 1992. aasta aprillis juhtumi üle. 1993. aastal toimunud kohtuprotsessil mõisteti kaks neljast politseinikust süüdi ning neile määrati 30kuuline vangistus. Rodney King lahkus kohtusaalist 3,8miljonilise kahjutasuga. Rodney Kingi juhtum pani aluse terve uue juristide koolkonna tekkele, kes on spetsialiseerunud kaitsma kohtus kodanikke politsei vastu.

Kui politseiniku iseloom

Meil kõigil on oma iseloomujooned, aga kui need hakkavad häirima kaastöötajaid või takistavad inimese enda võimalusi edu saavutada, on tegu isiksusehäiretega.

Järgnevad lühikirjeldused annavad politseijuhitidele ülevaate nende inimeste mõtetest, kellel on kalduvus isiksusehäireteks. Ühtlasi anname juhile ka mõned praktilised näpunäited politseinikevaheliste töösuhete parandamiseks. Isegi näiliselt lootusetuid politseinikke on võimalik muuta, kui ülemus teab, kuidas rõhutada nende tugevaid külgi ning jagu saada nende suhtlemise või tööga seotud nõrkustest.

Laske näitlejatel oma tugevamaid külgi rakendada näiteks jaoskonna esindajana, valvelaua ametnikuna, kriisitelefoni töötajana, piirkonna elanikega suhtlemise vahendajana, ning nad võivad teie jaoskonnale peagi väga kasulikuks osutuda, kuna nende abivalmis, hoolitsev käitumismaneer paneb inimesed end hästi tundma ja ka korrakaitseasutusse hästi suhtuma. Hoolitsev, reaalsusel baseeruv juhendamine, mida täiendavad sellised kommentaarid nagu "ma hindan tõepoolest sinu pingutust ja entusiasmi, aga ma tahaksin, et sa näeksid natuke rohkem vaeva oma aruannete ning dokumentide kallal selleks, et need oleksid kõik täpselt ja õige ajaks valmis", võib toetada politseiniku enesehinnangut ning samas orienteerida teda rohkem töötama. Kui juhendate ja kiidate teda piisavalt, on selline töötaja lojaalne ning vägagi meeldiv.

Silver Koorts

Näitleja

Käitumise kirjeldus ja tööstiil

Näitleja vajab imetlust ja tähelepanu. Nimeetatud isikud on politseijaoskonna tähed. Neile meeldib esineda uudistes, nad teevad tihtipeale ületunde ning pakuvad ennast vabatahtlikuna lisaülesandeid täitma muidugi juhul, kui nad tähelepanu keskpunkti jäävad. Kuid kui nende tähelepanuvajadust ei rahuldata piisavalt, kalduvad näitlejad langema masendusse ja muutuma vihaseks.

Veel hullem on see, kui nad ei suuda piisavalt palju tähelepanu pälvida sellega, et teevad oma tööd hästi. Sellisel juhul hakkavad nad oma tööd tegema agressiivsemalt, ise kindlalt uskudes, et see on hädavajalik suurema tunnustuse saamiseks ning ametiredelil tõusmiseks. Niisugune tavaliselt heade kavatsustega alanud plaan politseinikuks pürgimise taktika võib küllalt kiiresti muutuda võimu väärkasutuseks ja seda eelkõige pigem valede otsuste kui loomupärase alatuse tõttu.

Juhtimisstrateegiad

Piiripealne isiksus

Käitumise kirjeldus ja tööstiil

Piiripealse isiksuse mudel väljendub ebastabiilsuses suhtlemisel, hapras enesenägemuses ning suures emotsionaalses kõikumises. Sellise isiksusega politseinikel võivad esineda ebakindlad ning intensiivsed suhted, kus vahelduvad kolleegide, ülemuste ja kodanike idealiseerimine ning mitteväärtustamine. Säärastel politseinikel võib esineda ennastkähjustav impulsiivsus, mis võib väljenduda ohtlikus autojälituses, kodanike ahistamises ning võimu kuritarvitamistes.

Emotsionaalse ebastabiilsuse märkide hulka kuuluvad kohatult intensiivne viha, depressiivsed meeoleolukõikumised või isegi võimalikud enesetapukalduvused. Kestev isiksuse lõhestumine võib ilmneda enesenägemuse häirena, inimestevaheliste suhete piiride ähmastumisenäna ning kroonilise tühjustundena, mis võib lõppeda ainete kuritarvitamise või tööalaste intsidentide

muutub võimatuks

esilekutsumisega.

Juhtimisstrateegiad

Püüdke säärasele politseinikele pakkuda niisuguseid stabiilsuse ja usaldusväarsuse mudeleid nagu kindlad ja õiglasel jaoskonnastrateegiad ning tugevad ja usaldusväarsed juhid. Pange sellised politseinikud paari rahulike kindlate partneritega. Tunnustage nende saavutusi, kuid samas kehtestage ka kindlad piirid. Konstruktivist kriitikat esitage võimalikult positiivses kontekstis; näiteks öelge: "Noorte projektiga teed sa suurepäraselt tööd. Sinu oskuste kasutamiseks on aga veel mõningaid võimalusi." Sellises keskkonnas püüavad teie alluvusse kuuluvad piiripealse isiksusega töötajad anda endast parima.

Nartsissist

Käitumise kirjeldus ja tööstiil

Nartsissist on isiksusemudel, mis koosneb suurejoonelisusest, enesekehtestamisest, üleolekust, imetlusevajadusest ning kaastunde puudumisest kaasinimeste tunnete või arvamuste vastu. Sellise isiksusemudeliga politseinikud usuvad, et reeglid on teiste politseinike jaoks ning et nemad on "seadustest kõrgemal", kuna neil eksisteerivad erilised taju-, intuitsiooni- ja otsustusvõimed. Nad eeldavad, et teised neid hindavad, imetlevad ning neile kuuletuvad, ning nad muutuvad okkaliseks või lausa tigidaks siis, kui nad ei saa loodetud ametikõrgendust või soovitud erisoodustusi.

Juhtimisstrateegia

Kui nartsissist teeb tööd vastuvõetavalt ning tal on arenguruumi, võib efektiivselt osutada juba lihtne koostööstiil liinis "oleme kõik ühes paadis", mille esitab talle keegi, keda ta aus-

tab. Nartsissist naudib kõrgema positsiooniga ametnike tähelepanu, eriti sellistel juhtudel, kui juhendamise käigus arvestatakse nimetatud politseiniku panust ning nõuandeid.

Tema ülemus võiks näiteks öelda: "Sa ju näed seda probleemi? Sul on tavaliselt selliste asjade kohta pealt häid ideid välja pakkuda. Mis sa arvad, kuidas me saaksime sinu töö abil oma jaoskonda tõhusamaks muuta?" Pidage meeles, et nartsissistil võib tööpoolest mõni kasulik idee olla. Probleemiks polegi tavaliselt hiilgavate ideede puudumine, vaid pigem nende ideede lõpule viimise võimetus.

Antisotsiaalne isiksus

Käitumise kirjeldus ning tööstiil

Antisotsiaalne isiksus on isiksusemudel, mis eirab ning rikub pidevalt teiste õigusi. See seotub tavaliselt impulsiivsuse, kriminaalse käitumise, seksuaalse valimatuse ja ainete kuritarvitamisega ning ärakasutava, parasiitliku või isegi murdjaliku elustiiliga. Kuigi sellel isiksusel esinevad samasugused enesekehtestamise ja -tähtsustamise jooned nagu nartsissistil, eristab antisotsiaalse käitumisega inimesi nartsissistidest täielik süüetus, mis annab neile aluse mõelda, et teised inimesed on ilmas üksnes nende isikliku rahulolu allikateks.

Sellesse kategooriasse kuuluvad targemad politseinikud võivad enda ümber koondada suure hulga rikkaid ning võimsaid jaoskonnasisesed ja -väliseid meeskondi või tõusta suure autoriteediga ametikohtadele jaoskonnas enne, kui nende keerukad pettuskeemid ilmsiks hakkavad tulema.

Juhtimisstrateegiad

Teie raskelt antisotsiaalsed ametnikud teevad nii vähe tööd kui vähegi võimalik, esitavad avalduse iga võimaliku soodustuse ja eelise saamiseks, muutuvad teie heade ametnike vaenlasteks, kõigutavad jaoskonnasisesest ühtsust ning kaebavad teid kohtusse või püüavad teid lausa füüsiliselt kahjustada, kui te neid distsiplineerite või vallandada soovite.

Parim vahend nende puhul on ennetus.

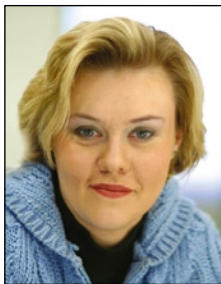

Ajakiri Times

Järgneb järgmises Politseilehes

Projekt "Ole normaalne!" toob politsei lastele lähemale

Madis on pealtnäha tavaline 13aastane Tallinna koolipoiss. Ühel päeval otsustas ta koos sõpradega pärast tunde poodi minna ning sealts politsei ta kätte saigi. Madis oli varastanud üle tuhande krooni maksnud jope.

Maret Maripuu
Tallinna Linnavalikogu esimees

Selline on paraku Tallinna politsei argipäev. Mureks pole ainult pisivargused nagu Madise puhul, vaid massiline uimasti- ja alkoholitarmimine, mänguautomaatidega mängimine, pürotehnika kasutamine, vägivald ning igasugused väikesed huligaansused. Mida nende noortega teha, ohkab nii mõnigi lapsevanem seepeale. Asi pole õnneks vähemalt Tallinnas lootusetu.

Mul on hea meel, et Tallinna politseiprefekt Kalle Laanet peab üheks politseitöö tähtsaks ülesandeks preventiivtööd laste ja noortega. Kalle Laanet on öelnud, et laste ja noorte kasvav alkoholi- ja uimastipruukimine, alaealiste toime pandud kuriteod ning vägivald on otseselt kooliseinte vahel toimuva tõrjutuse ja rõhutuse tagajärg.

Politsei õpetaja rollis

Konkreetses sammu olukorra parandamiseks on politsei juba astunud. Tallinna linn ja Tallinna Politseiprefektuur teevad kolmandat aastat Hollandi politsei eeskujul projekti "Ole normaalne!" raames koostööd. Tallinna üldhariduskoolide 3. ja 4. klassis annavad probleemseid teemasid käsitlevaid tunde noorsoopolitseinikud.

Projekti "Ole normaalne!" eesmärk on aidata lastevanematel ja õpetajatel lapsi kasvatada. Keskkond, kus me elame, on ju üks. Mida varem õpetamisega algust teha, seda paremad ja pikaajalisemad on tulemused. Lisaks sellele, et lastele õpetatakse kuritegudest ja seadusrikkumistest eemalehoidmist, on esmatähtis luua inimlik kontakt kooli, lapse, tema pere ja politsei vahel. Tänapäeva elutempo on kiire ning sageli ei jõua me oma laste kõigil tegemistel silma peal hoida. Seepärast ongi tore, kui lapse kas või kaudseks kasvatajaks on peale vanemate ja kooliõpetajate ka politseinik, kes pole mitte ainult hoiatav ame-

Tallinna noorsoopolitseinikud (vasakult): Margus Sibola, Aire Johanson, Kerli Kaupmees ja Sirje Tramm, kes osalevad projektis "Ole normaalne!"

timees, vaid otsest tuge ja abi pakkuv inimene. Politseinik, kes lastele tunde annab, on üldjuhul ise seotud selle kooli piirkonnaga. Nii saab tekkinud muresid kiiremini lahendada.

Tallinna linn ja politsei tunnetavad oma väga tähtsat rolli laste kasvatamisel. Lapsed saavad juba varases eas selgeks, mis on õige ja mis vale käitumine ning et politsei on üks igati oluline institutsioon ühiskonnas. Tallinna noorsoopolitseinikud käivad sel õppeaastal tunde andmas 82 eesti- ja venekeelses koolis. Kokku tegeldakse 3500 õpilasega. Tänu Tallinna Politseiprefektuuri noorsooteenistuse politseijuhtivinspektorile Ly Kallasele on projekt "Ole normaalne!" kasvanud ning haaranud kõik Tallinna koolid.

Projekt kõigisse Eesti koolidesse

Kalle Laanet ütles projekti uue õppeaasta avaüritusel Raekojas 1. oktoobril, et loodetavasti saab "Ole normaalne!" tulevikus tuttavaks kõigis Eesti koolides. Selleks on vaja nii politsei ja kohaliku omavalitsuse koostööd kui ka kohaliku omavalitsuse toetust ja abi. Näiteks eraldas Tallinna linn projekti edukaks korraldamiseks sel õppeaastal üle 200 000 krooni. Et tunnustada politseinike tublit tööd, valib linn kevadel "Ole normaalne!" õppeaasta lõpus ka aasta parima noorsoopolitseiniku.

On selge, et mida paremini teevad noorsoopolitseinikud oma tööd 3. ja 4. klassi põnnidega praegu, seda vähem on neil samade lastega probleeme tulevikus.

Politseiuuringud kooskõlastamisele

Igal aastal valib mitusada kõrgkoolilõpetajat oma uurimistöö teemaks valdkonna, mis on seotud politseiga. Uurimistööde kooskõlastamise komisjoni ülesanne on jälgida, et igast teadustööst oleks abi ka politsei arengule.

Komisjoni tegevuse eesmärk on saada ülevaade politseis korraldatavatest uurimustest, kasutada saadud infot politsei kasuks ja vältida teenistujate tööd segavate uurimuste tegemist. Lähtudes uurimistöö teemast, võib komisjon arvamust paluda erialaspetsialistidelt või ekspertidelt.

Komisjonil on otsustuspädevus järgmistes valdkondades: uurimistöödeks vajalike andmete väljastamise kooskõlastamine

või kooskõlastamisest keeldumine; soovitude andmine uurimistöö teema, sisu ja korraldamise kohta; saadud uurimisteemade analüüsimine ja ettepanekute tegemine; politsei eriraamatukogus säilitatavate tööde kindlaksmääramine; uurimistöö eesmärkide, tegemise aja, koha või meetodi kohta lisateabe nõudmine ning muude uurimustega seotud küsimuste üle otsustamine.

Komisjoni otsused on politseiasutustele kohustuslikud osas, mis puudutavad piiratud ligipääsuga andmete väljastamist ja personaliküsitlust, v.a menetluses olevad süüteoasjad. Erandite tegemisel politseikadettidele uurimistöödeks juurdepääsupiiranguga andmete andmisel lähtub komisjon ametivande olemasolust.

Mis kasu on õppijal komisjonist?

Komisjon on teadlastega sama meelt, et organisatsiooni saab kõige tõsikindlamalt arendada konkreetsete teadusuuringute andmetele, mitte üksikisikute oletustele tuginedes. Nii politseiorganisatsioon kui ka uurimistöö tegija on huvitatud tulemustest, mis muutuvad politsei jaoks väärtuslikuks siis, kui neid saab rakendada teatud valdkondade töö edendamiseks.

Iga politseiasutus esitab hiljemalt jooksva aasta 1. aprilliks komisjonile oma ettepanekud nende piirkonnas eelistatud uurimisteemade kohta, mille sobivuse hindamisel lähtub komisjon politsei arenguvajadusest, eesmärkidest, tegevuskavast, politseiasutuste ja personali vajadustest. Komisjoni kinnitatud teemad edastatakse SKA politseikolledžile ja Politseikoolile ning pannak-

se üles Intranetti komisjoni koduleheküljele, kus huvilised saavad teemadega tutvuda. Uurimuse tegija (siin kooli lõpetaja) peab oma lõputöös põhjendama valitud teema ja tõstatatud probleemide aktuaalsust nii ühiskonna kui ka uuritava organisatsiooni aspektist, mis tähendab, et ta peab enne saama organisatsioonilt kinnituse, et tema uurimust on vaja. Selle kinnituse annab talte uurimistööde kooskõlastamise komisjon.

Komisjon vaatab üle ka selle, et uurimusteks vajamineva info väljastamine ja kasutamine vastaks nii andmekogu, isikuandmete kaitse, avaliku teabe ja autoriõiguse seadusele kui ka POLISE andmekogu pidamise, politseiasutuste ühtse asjaajamiskorra ja eetilistele nõuetele.

Kui tulevase lõpetaja lõputöö teema, juhendaja ja uurimuse plaan on koolis kinnitatud, esitab kool Polit-

seiametile ametliku taotluse, et (üli)õpilasel või kadetil lubataks X õppejõu juhendamisel teha politseis uurimus.

Lisaks sellele esitab töö planeerija uurimuse kohta täpsema teabe (nt töö eesmärk, politseid puudutavad tööhüpoteesid, uurimuse praktiline kasu politseile ja võimalik kasutusala, uuritav sihtrühm, valimi moodustamise alused jms) plangil, mille ta saab kas komisjoni või SKA kodulehelt või komisjoni sekretärit. Uurimistöö tegija esitab komisjonile ka uurimuses kasutatava küsimustiku või testi.

Komisjon vaatab saabunud materjalid läbi ja kui kõik on korras, teavitab kooli oma otsustest. Kui uurimuse planeerimises on aga olulisi vajakajäämisi, kutsub komisjon isiku selgituste saamiseks ja oma ettepanekute tegemiseks komisjoni istungile. Soovitan taotluste esitamist mitte viimasele hetkele jätta, sest komisjon ei käi koos iga päev.

Kõiki politseile huvi pakkuvaid uurimistöid säilitatakse Politseiameti raamatukogus, et neid saaksid kasutada nii lõpetajad (enamikus koolides nõutakse viitamist valdkonna varasematele uurimustele) kui ka kõik teised töötajad oma valdkonna või struktuuriüksuse töö arendamisel (üldjuhul esitatakse lõputöödes järeldused ja ettepanekud). Ühtlasi on komisjonil palve kõigile varasemal aastail lõpetanuile, kelle uurimis- ja lõputööde teemade kohta meil teave puudub, tuua oma tööd (sh magistritööd) Politseiameti raamatukokku **Küllike Valk** kätte (kyllike.valk@pol.ee).

Liivia Anion
uurimistööde
kooskõlastamise
komisjoni liige, doktorant

Robert Kõrvits

Politseist õpib praegu kõrgkoolides ligikaudu 400 töötajat. Õpitakse erinevates koolides (SKA, TPÜ, TÜ, TTÜ, Akadeemia Nord) ja erinevatel erialadel (õigus, politsei, sotsioloogia, psühholoogia, geenitehnoloogia, halduskorraldus, ärijuhtimine, ajakirjandus ja suhtekorraldus).

1. aprillil 2003 moodustatud uurimistööde kooskõlastamise komisjoni kuuluvad Priit Männik (komisjoni esimees), Raul Savimaa, Rene Vihailem, Alo Kirsimäe, Risto Kasemäe, Liivia Anion, Raivo Küt, Kalev Ilves, Raul Öpik ja Merle Sootla.

Politseiorkester tegi isadepäeva päikeseliseks

Kes on need 25 kena ja vormis pillimeest, kelle muusikata ei möödu ükski politseipidu, paraad ega riigipüha? Politseileht tegi koos politseiorkestriga kaasa nende isadepäeva kontserdireisi Tartusse.

Pühapäeva, 9. novembri varahommik

6.45. Nõudlik äratuskella tirin veerandsaja pillimehe voodi kõrval. Muusikule on pühapäev tavaline tööpäev, kuigi tänane on siiski veidi eriline – on ju isadepäev. Seepärast on orkestri mõlemad saksofonimängijad Kalev ja Ever otsustanud tänasele kontserdireisile ka oma lapsed kaasa kutsuda. Poisid on varasele kellaajale vaatamata esimestena voodist väljas.

7.30. Suur valgepruunitriibuline buss tagurdab Lasnamäe 2 asuvasse hoovi. On veel natuke hämar, orkestri prooviruumist kostab üksikuid trompetiheliseid.

7.45. Tasapisi täitub terve õu ringi askeldavate pillimeestega. Viimane lonks kohvi, viimane sigaret, pillid kohvrissi, vorm nagist kaenlasse ja bussi. Kas kõik on kohal? Kas keegi Sädemest (klarnetimängija Ivar Säde) teab midagi? Ah, et magab alles ja tuleb autoga järele?

No siis kõik bussi ja Tartu poole tee, oleme niigi graafikust 15 minutit maas.

8.02. Bussijuht pörutab pagasiluugid külgedel kinni ja peagi jääb pühapäevahommikusest unine Tallinn seljataha.

8.20. Esimene peatus – Jüri bensiinitankla. Orkestri dirigent Kaido astub bussi ja laseb kiire pilgu üle istujate käia. Veendunud, et kõik pillimehed on ikka bussis, võtab ta mikrofoni ja loeb ette tänase päevakava: 12.00 Ühispanga isadepäeva kontsert Tartu Lõunakeskuses ja 15.00 üritus “Kõikide laste isadepäev” Tartu Ülikooli Spordihoones. Kaido on politseiorkestri üks staažikamaid. Pärast Pedagoogikaülikooli puhkpilliorkestri dirigeerimise eriala lõpetamist asus ta tööle praeguse politseiorkestri eelkäija, sisekaitse operatiivrügemendi (SOR) juures tegutsevasse orkestrisse. 1994. aastal sai temast politseiorkestri dirigent.

9.25 tuleb bussi tagumistest ridadest ettepanek teha Adaveres väike kohvipaus. Mõeldud, tehtud. Peagi moodustavad veerandsada pillimeest kohalikus kohvikus saba, mis müüjal silmanähtavalt näo särama paneb.

9.40. Kui viimane pillimees enda järele kohvikuukse kinni paneb, jääb vitriini alles üks Moskva saiake ja kaks nukra välimusega kiluvõileiba. Müüja on päeva algusega igati rahul; oleks kõik hommikud sellised, oleks elu palju muretum.

10.23. Tartu Lõunakeskuse suur kollane õhu-

Foto: Näddal

pall paistab kaugelt. Pühapäevale omaselt on üüratu parkimisplats autosid täis ning bussijuhil on tegu, et buss sissekäigu ukse juurde manööverdada. Esinemisplats on juba ehitatud roheliste ja oranžide õhupallidega. Orkestri mäenedžer Indrek jagab pillimeestele välja T-särgid, mille rinnal ilutseb kiri "Olen hea isa". Orkestri ainus õrnema soo esindaja Helge võtab särki selga tõmmates asja mõnusa huumoriga.

11.50 on pillid ja pillimehed kõik paigas ja oma kohtadel. Kaido jagab viimaseid näpunäited. Kohale jõudnud Mart Sander saab rinda "Olen hea isa" märgi.

12.00 kõlavad esimesed noodid ning Lõunakeskuse fuajee täitnud rahvahulk jääb vaikseks. Filmidest tuntud muusikapalad, nagu "Raha laul" "Nukitsamehest" või "Kodulaul" filmist "Siin me oleme", panevad rahva kaasa ümisema. Aeg-ajalt lähevad kõva mürtsuga lõhki õhupallid, mis on suures hunnikus kohe trompetimängijate selja taga. Mart Sander loosib laulude vahel välja terve hulga "Hea isa" T-särke, veidi eemal jagatakse Ühispanga elukindlustuse sõlminutele tasuta torte. Kohale tulnud Lõuna-Eesti rahvas on sündmuste käiguga silmanähtavalt ülimalt rahul.

13.10 kõlab selle kontserdi viimane lugu – popurii svingiklassikast. Terve lastearmee tormab õhupalle haarama. Ühispanga töötajad üritavad meeleheitlikult leida veel viimaseid ohvreid just nende panga elukindlustuslepingut sõlmima.

Nende selja taga pakivad pillimehed oma pillid kohvritesse ja katsuvad läbi rahvahulga ennast bussini suruda.

14.15. Ujula tänava spordihoone esine on autodest pungil. Et siia on oma tehnikat ja asutust tutvustama tulnud nii kaitseväelased, kaitsepolitsei, piirivalvurid, politseinikud, päästjad kui ka kodutütred ja naiskodukaitsjad, on rahvamõll päris korralik. Juba bussi parkimiseks kulub ligi paarkümmend minutit. Kuuldavasti pidi sees ka sõdurisuppi pakutama. Lavale minekuni jääb 45 minutit.

14.30. Seljankajärjekord ei liigu ega liigu. Eestpool on kuulda, et üks katlatäis oli kokatädi suures tuhinas põhja kõrbenud, teine on alles teel. Ootame. Lavale minekuni on aega napilt 20 minutit.

Kaire Vilgats

Mina alustasin politseiorkestri väiksema koosseisuga – bigbändiga – koos esinemist kolm aastat tagasi. Tegemine on toredate ja meeldivate inimestega, kellega koos on ühtviisi hea ja kindel nii laval kui ka proovisaalis. Hea koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja armastus muusika vastu, mida teeme. Suurimaks saavutuseks pean albumi "Disco Grande" tegemist. Olen ise tulemusega väga rahul ja ka paljud minu muusikutest tuttavad on sama meelt. Nii orkester kui ka bänd kõlavad sellel tõeliselt professionaalselt. Minu eriline lemmik sellelt plaadilt on "Lambada Nova".

Politseiorkestri koosseis:

- Kaido Kodumäe – dirigent
- Priit Paabo – tuuba; noodikogu
- Helge Oserov – flööt
- Katri Kaasik – klarnet
- Enn Tammik – trumm
- Marko Naissoo – trumm
- Jüri Maimik – tromboon
- Ülo Mälgand – süntesaator, lüüra
- Juhan Tõhk – metsasarv
- Guido Kongas – tromboon
- Kait Tiitso – tromboon; orkestrivanem
- Ahto Nellis – trompet
- Ove Elts – klarnet
- Hando Põldmäe – tromboon
- Jaak Oserov – trompet
- Jüri Eensoo – trompet
- Mart Kivi – trompet
- Hendrik Nagla – klarnet
- Ever Talumaa – saksofon
- Kalev Konsa – saksofon
- Avo Joala – saksofon
- Andi Villenthal – kontrabass
- Ivar Säde – klarnet
- Valdo Rüütelmaa – metsasarv
- Benno Aava – saksofon
- Indrek Ditmann – mändžer

14.45. Esimesed, kes supi kätte olid saanud, lähevad lavale pille paika seadma. Lava ees käib *moe-show*. Parajasti tutvustatakse politseivormi. Politseinikest modellid marsivad vapralt laulu “Sinine vilkur” erksate rütmide taustal. Rahvas plaksutab.

15.00. Lavale astub Metropolitan Police’i vormis Mart Sander ning juhatab, kumminui käes, sisse politseiorkestri esimese loo multifilmist “Roosa panter”. Niisama soojalt võetakse vastu ka kõik järgmised tuntud muusikapalad, politseiorkester kõlab suures hallis võimsamalt kui kunagi varem.

15.15. Politseiorkester lahkub vägeva aplausi saatel lavalt. Rahul on nii publik kui ka pillimehed.

16.30. Kogu orkester on tagasi pruunivalgetriibulises bussis, et koduteed alustada. Enne väljasõitu võtab Kaido veel mikrofoni ja tänab mehi hea kontserdi eest. Et eelmisel päeval oli sünnipäev orkestri metsasarvemängijal Juhani, siis laulab kogu buss sünnipäevalapsele ka ühe korraliku sünnipäevalaulu, enne kui algab kodusõit.

17.45. Öhtusöögipeatus Adaveres, sest kaua soiduriseljankat on kõigil ammu meelest läinud. Hommikust juba tuttaval müüjannal lööb pillimehi nähes taas nägu särava ja kokatädil on tunnikeseks käed-jalad tööd täis.

20.30. Sadadele peredele ilusa isadepäeva kinkinud pillimehed jõuavad oma laste juurde alles unejutu lugemise ajaks.

Toimetus

Eesti politseiorkester

Politseiorkester loodi 1992. aastal. Orkestri kahekümne viiel professionaalsel muusikul on igapäevael seljataga vähemalt 15 aastane haridustee muusikavallas ning palju kogemusi. Puhkpilliorkestri põhiülesanne on mängida politsei reklaamüritustel, politsei õppeasutustes toimuvatel aktustel, politsei ja Eesti Vabariigi aastapäevadel ning riigipühadel. Peale selle esinetakse kultuuri- ja spordiüritustel, muusikafestivalidel ja rongkäikudel, antakse kontserte nii vabaõhulavadel kui kontserdisaalides. Traditsiooniks on saanud vabariigi aastapäeva kontserdid Mustpeade Majas, kus alati esitatakse ka sümfoonilist muusikat.

Peale politseiorkestris mängimise on paljudel pillimeestel teisigi tegemisi. Nii näiteks õpetab trummar Enn Maardus trummimängu, metsasarve mängiv Juhan töötab aga klaverihäälestajana. Trombonistid Guido ja Hando mängivad Estonia teatri orkestris. Trompetimängija Jüri on kõva laulumees ning laulab anseneride meeskooris. Saksofonimängija Kalev korraldab aga Tabasalu *jazz-festivali* ning on Tabasalu muusikakooli juht.

Lisaks puhkpilliorkestrile tegutsevad aktiivselt ka väiksemad koosseisud – bigbänd, vaskpillikvintett, swingbänd, saksofonikvartett ja mitmesugused duod-trioid. Kuigi orkestri mõistes on tegu veel väga noore kollektiiviga (tõsisteks orkestriteks peetakse üle 50 aasta tegutsenuid), on jõutud teha palju. Orkester on teinud koostööd paljude lauljate, kooride ja ansamblitega, kellest tuntumad on Kaire Vilgats, Mart Sander, Silvi Vrait, Hanna-Liina Vösa, Hedvig Hanson, Tanel Padar, Ivo Linna, Rahvusmeeskoor, segakoor Noorus ja ansambel Propeller. Välja on antud filmimuusika CD “Siin me oleme” ja bigbändi album “Disco Grande”. Orkester on esinenud peale Eesti ka Soomes, Rootsis, Norras, Hollandis, Saksamaal ja Tšehhis.

Foto: Viljo Pettinen

Mart Sander

Politseiorkestri puhul on tegu vaieldamatult Eesti parima ja professionaalse riikliku orkestriga. Lisaväärtuse annab võimalus esineda erinevate koosseisudega (bigbänd, vaskpillikvintett, swingbänd, saksofonikvartett), kuigi mulle meeldib kõige enam siiski orkestrikoosseisuga esineda. Meie koostöö algas ligi kolm aastat tagasi ning on tänaseni väga hästi sujunud.

Koos valime ka repertuaari. Novembrikuus politsei 85. aastapäevaüritustel tõin meie kavva spetsiaalselt politseinikele pühendatud loo “Politseiinspektori aaria”, mis on pärit Sir Arthur Sullivan koomilisest ooperist “Penzance’i piraadid”. Sellest etendusest on ka juuresolev pilt – Metropolitan Police’i munder –, mida ma viimasel ajal politseiorkestriga esinedes olen kandnud.

Detsembris saab meid koos laval näha taas 21. detsembril Tallinnas.

Foto: Udo Rehkalt

Võrdne võrdsete seas

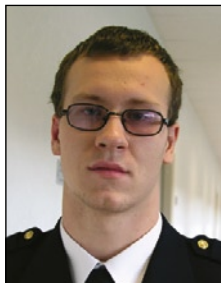
Märksõna Eesti politsei osalusest Euroopas on eelkõige võrdväarsus – võrdväarsus oskustes, teadmistes ja tehnikas.

Ent ka võrdväarsus politseiteenistuse staatuses, mis tähendab, et Eesti riik ja rahvas austaks, toetaks ning hindaks politseiniku elukutset ja pingutusi, nagu see on Euroopa Liidu riikides. Loomulikult ei saa see olla ühepoolne nõudmine, vaid politseinikud peavad toestama, et nad väärivad ühiskonna tunnustust ning on selle ära teeninud.

Iga algus on raske, kuid on vaja julgust ja tahtmist. 1990. aastal käis Soome politsei ülemjuhataja visiidil Eestis. Anti abi Paikuse politseikooli käivitamiseks. Eeskujuks võeti Tampere politseikool, kelle toetusel saadi politsei väljaõppeprogrammid ja metoodikamaterjalid, mis töötati läbi ning kohandati Eesti vajadustele ja tingimustele. Kui 1992. aastal valmis Tampere politseikooli uus õppehoone, sai Paikuse politseikool vana õppehoone sisustuse endale. Abi

saadi ka Rootsi politseiakadeemiast, kus aastail 1991–1992 stažeerisid vastava eriala õppejõu juures Paikuse politseikooli õppejõud. Rootslased korraldasid ka juhtimiskoolitusi kõrgematele politseiametnikele. 1992. aastal sai Eesti politsei kolm miljonit Saksa marka välisabi autode ja sidevahendite soetamiseks ning koolitusprogrammide jaoks.

Aastail 1991–1993 lõi Eesti politsei kontakte Euroopa riikide politseiga. Selle aja jooksul tutvuti Eesti vajadustega ning välisriikide politseistruktuuride võimalustega, saadi materiaalselt ja koolitusabi ning soovitusi, kuidas politseid edasi arendada. Oli ka kõhklusi, kas väikese riigi politsei suudab üldse raudse eesriide tagant rahvusvahelisele areenile tungida ja usaldusväarsust võita. Võib küsida, kas siis miilitsast ei jäänud maha mingeid kogemusi ega oskusi. Jäi küll, näiteks uurijate hea tase, kuid puudus oli nüüdisaegsetest tehnovahenditest ja rahvusvahelise koostöö teadmistest. Palju suheldi Eesti politsei algusaastatel just mitteametlikult,

Toomas Plaado

Sisekaitseakadeemia
politseikolledži üliõpilane

isiklike kontaktide kaudu. Suur oli selles ka väliseestlaste osa.

Eestis puudusid õiguslikud alused (koostöölepingud) politseikoostööks teiste riikidega, kuna alguses ei saanudki rääkida koostööst, vaid abist. Enne pidi Eesti politsei hankima vahendeid, omandama oskusi ja teadmisi, et saaks minna üle koostöö tasandile, mis tähendab teineteise arvestamist ja võrdset partnerlust. Näiteks sõlmisid Eesti ja Soome politseipeadirektor 2000. aastal Finesto kokkuleppe narkootikumide salakaubaveo avastamise ja jälitamise kohta. Seda on tunnustatud kui ELi liikme ja kandidaatriigi väga operatiivset ning professionaalset koostöövormi, mida isegi liikmesriigid omavahel ei ole suutnud realiseerida. Enne Finesto loomist lähetati Eesti kriminaalpolitseinikud Soome kogemusi saama ja ka kontrolliks, et neil oleks koostööks rahuldav tase.

Euroopa Nõukogu soovitas arengusuundi ja aitas Eesti politseid koolitustega, kus algusaastatel olime õpipoiis rollis, kuid nüüd on juba tekkinud olukord, kus meie politseinikud käivad teisi nõustamas ja abistamas. Peab mainima ka Eesti politsei osalust rahuvalvemissioonidel näiteks Kosovos ning Bosnia ja Hertsegoviinas. Europoli komisjon kiitis heaks andmekaitse vastavuse ELi nõuetele, mis tähendas 2001. aastal Eesti sideohvitseride saatmist Europoli. Lõppesid ka Euroopa Liiduga läbirääkimised; 24. peatükki sulgemine (justiits- ja siseküsimused) näitab, et Eesti politseile on antud positiivne hinnang.

Välissuhtluses oli ka raskusi, sest puudus järjepidevus, mis oli tingitud Eesti siseministrite ja politseijuhtkonna sagedastest vahetustest. Näiteks oli 1995. aasta jooksul Eestis kolm siseministrit ja kaks politseipeadirektorit. Need vahetused pärssisid koostööd ning olid arusaamatud partneritele. Raskuspunkti võis pidada ka politseikaadri suurt voolavust. Väljaõppe saanud ametnikud lahkusid teenistusest, mis tähendas teadmiste ja oskuste kaotamist. Probleeme tekitas võõrkeelte ebapiisav valdamine, mis seadis politseinike selekteerimisel välislähetustele ja -koolitustele omad piirid. Võis juhtuda, et keele ebapiisava valdamise tõttu ei saanud saata inimest, kelle teadmised ning oskused seda eeldasid, vaid tuli saata inimese, kes suutis nõutud keeles suhelda.

Tänaseks on Eesti politseist saanud võrdne, hinnatav ja professionaalne partner Euroopa riikide politseile. Oleme jõudnud tasandile, kus suudame juba ise olla kogemuste vahendajad ja õpetajad, nii et õpipoiisist on saamas meister. Samas ei tohi unustada, et välissuhete kujunemine ja areng on pidev protsess. Pidagem meeles, miks meid aidati. Toetades meid, aitas välisriigi

politsei iseennast, sest politsei peaeesmärk on võidelda kuritegevusega. Kuriteod ei tunne riigipiire ja on ülemaailmne probleem.

See oli esimene soovitus Eesti politseile. Miks seda öeldi? Eks ikka selleks, et miilitsa eesmärk oli hoopis teine. Tegemist oli okupeeritud riigi institutsiooniga, kus esmatähtis oli riik, mitte elanike abistamine. Kui minna isikutasandile, oli miilitsatöötajaid, kes võitsid inimeste usalduse ja lugupidamise, sest nad tegutsesid rahva heaks. Miilitsa kui süsteemi vastu tekkis aga elanikkonnas usaldamatus, ükskõiksuse ja ebaõigluse tunne, ei tehtud koostööd, mis kahjuks on visa kaduma ja kummitab Eesti politseid praegugi.

Eesti politseil ei ole traditsioone, sügavaid juuri, millele toetuda, kuna iseseisvust on olnud vähe – traditsioonide kujunemiseks ei ole olnud aega. Oleme Prantsusmaa või Suurbritanniaga võrreldes noored. Asume siirdeühiskonnas, liikusime totalitaarsest riigikorraldusest euroopaliku demokraatia ühiskonda. See tähendab, et muutusid väärtushinnangud ja eesmärgid, vähemalt formaalselt; loodan ka, et organisatsioonide tasandil. Kuid kas politseiorganisatsioon ja rahvas on jõudnud muutuste tempos püsida või on jäänud toppama, suutmata ületada okupatsioonijast kujunenud suhtumist?

Eesti politseipeadirektor Robert Antropov tõdeb 2003. aasta Politseilehe nr 4 juhtkirjas, et politseiorganisatsiooni on vaja muuta ning lähtekohti on kaks: austus meie kaitsta oleva rahva vastu ja lugupidamine iga päev tööd tegeva politseiniku vastu. Austus rahva vastu peab tulenema organisatsiooni kultuurist, mis kajastab politsei missiooni põhimõtteid. Lugupidamine politseiniku vastu tuleb aga ühiskonnast, mille haare on väga lai. Eks ole politseiametnik sealt pärit, tuues kaasa suhtumise. Ühiskonna arvamuse mõjutab politseitööd väga palju: politseihariduse väärtustamises, edukuses, koostöös, usaldusväärsuses. Kergem on muutuda politseil, tõestades usaldusväärsust rahvale, kui ühiskonnal.

On vaja muutuda ja areneda veel palju, et olla tasemel. Võrdsus rahvusvahelises koostöös on olemas, avaldades erinevate organisatsioonide, koostöörühmade näol, kuhu kuulume, ning selleski, et Eesti politsei suudab olla juba õpetajarollis. Selleks oleme suutnud muretseda normaalse tehnovarustuse, professionaalse kaadri, head teadmised ja oskused. Samas peame tõestama end ühiskonnale, et saavutada tunnustus ja usaldusväärsus, mis oleks võrdne Euroopas valitsevaga. Selle nimel on vaja tööd teha ning pingutada. Eesti politsei Euroopa politseis tähendab võrdsust – võrdsust nii riikidevahelises koostöös kui ka politseiteenistuse staatuses ühiskonnas.

Selle aasta septembris kuulutas Politseiamet Sisekaitseakadeemia politseikolledži ja Politseikooli kadettidele välja Eesti politsei 85. aastapäevale pühendatud esseevõistluse “Eesti politsei = Euroopa politsei”, mille eesmärk oli innustada homseid politseinikke arutlema ja avaldama oma mõtteid Eesti politsei tulevikust Euroopa Liidus. Siinne kirjutis on lühendatud variant Sisekaitseakadeemia politseikolledži II kursuse üliõpilase Toomas Plaado esikohatööst.

Tänaseks on Eesti politseist saanud võrdne, hinnatav ja professionaalne partner Euroopa riikide politseile.

Talv paneb autojuhi sõidu

Talvised tee- ja ilmastikuolud nõuavad juhilt suuri oskusi ning tähelepanu. Ohutult jõuame pärrale, kui järgime kuut ohutu sõidu reeglit.

Vello Petmanson
Politseiameti
tehnikatalituse
politseijuhtivinspektor

1. Mina ise

Talvel on inimesed tihemini haiged. Liikluseeskiri ütleb, et juht ei tohi olla "sellises haigus- või väsimusseisundis, mis takistab liiklusolude täpset tajumist ning käesoleva määruse nõuete kõrvalekaldumatut täitmist". Iga haigus lausa sõiduvõimetuks ei tee, kuid päris igapäevaselt ka sõita ei tohi. Võtame näiteks talvel tihti esineva nohu. Nohu ei peeta autojuhtimise puhul tavaliselt üldse probleemiks, kuid nohust paksu peaga tajutakse ümbrust palju kehvemini. Liikluse jälgimist segab ka taskurätiku otsimine. Pisasjad, aga nende tõttu võib nii mõnigi oht nägemata jääda.

Teine asi, mida peaks talvel arvestama, on meie juhtimisoskus. Ole nii hea juht kui tahes, talve alguseks on libedasõidu oskused nõrgestunud. Tuleb maha suruda suvine sõidustiil ja hea oleks esimesel võimalusel tunnike jäisel või lumisel platsil veeta. Sellele kulutatud bensiin on palju odavam pärastisest autoremondist.

2. Minu sõiduk

Esiteks tuleb sõiduk lähenevaks talveks ette valmistada. Ei piisa ainult suverehvide vahetusest talviste vastu. Nagu inimesel tervisehäädadega nii annavad autodelgi nõrgad kohad tunda talvel.

Kui autoga on regulaarselt usaldatavas kohas hoolduses käidud, ei tohiks probleeme olla. Vastasel juhul peaks veenduma, kas mootoris on aastaringne või talvine õli. Meelde peaks tuletama, ega suve jooksul pole jahutusvedelikku lah-

jendatud. Vahetada tuleks toitesüsteemi filtrid ja veenduda, ega süütesüsteem ei tõrgu. Kontrollida on vaja künnlaid, puhastada jagajakaant ning künnlajuhtmeid. Kui toite- ja süütesüsteem on korras, saab auto käima isegi nõrgavõitu akuga. Vastasel juhul võib sõiduk, mis vähegi külmemal hommikul ei käivitu, meile pettumuse valmistada.

Talve algul ja veel mõned korrad talve jooksul tuleb määrada (silikooniga näiteks) uksetihendeid. Kui autol pole kesklukku, siis on vaja õlitada ukسلukku. Lukusulatusvedelik on samuti vahel abiks. Esimese vajaduse puhul kipub küll nii olema, et see on autos, mitte taskus. Aknapesuvedelik peab olema piisavalt kange, et see külmaga paagis ära ei jäätuks.

Talvel kipuvad auto aknad uduseks minema. Siin aitab muidugi akende soojendamise, kuid see on võitlus tagajärgedega. Põhjuseks on enamasti märg pörandamatt. Olgu lund/vett koguvad kausid nii head kui tahes, läheb osa veest ikkagi nende alla. Hea võtte pöranda kuivatamiseks on kausside alla ajalehtede panek. Teine põhjus võib tulla juhi teadmatusesest – loodetakse, et auto salong soojeneb paremini, kui autosse ei lasta välisõhku, vaid lastakse siseõhul ringi käia. Sellisel juhul tõuseb salongi õhuniiskus kiiresti ja aken lähebki uduseks. Hea ventilatsioon on kuivade akende eeldus. Salongi ventilaator peaks töötama kogu aeg – suvel esimeses ja talvel vähemalt teises astmes.

Jäätunud akna puhastamiseks on vaja autosse panna jääkaabits. Kui enne väljasõitu on piisavalt aega, võib akna ka auto soojenduse või klaaside soojendusega sulatada. Selle tegevusega peab samas üsna ettevaatlik olema. Suur lumi tuleb enne akna pealt ära pühkida, et klaas saaks soo-

oskused proovile

jeneda ühtlasemalt. Kui soojendus puhub suure intensiivsusega alt otse klaasile ja ülevalpool on jahutamas külm lumi, võib klaasi alääärde kergesti pragu tekkida.

Kuid siiski tagasi rehvivahetuse juurde. Millist rehvi eelistada? Ei hakka reklaami tegema ühelegi rehvfirmale, testitulemusi leiab näiteks ajakirjast Tehnikamaailm. Siiski tuleb teha valik – kas naastrehv või lamellrehv.

Lumisel teel suurt vahet pole. Naastud millegi taha haakima ei ulatu ja sõidukindluse peab tagama rehvi muster. Haardumine sõltub ka sellest, kui pehmest materjalist rehvi tehtud on. Jääl annab naast eelise, sest suudab jää sisse tungida. Lamellrehv on seevastu väiksema müraga. Kindlasti ei tohiks valikut selle järgi teha, et kavatsetakse talverehviga sõita ka ajal, mil naastud keelatud on. Talverehv on välja töötatud talvel sõitmiseks ja pole arvestatud tagama korralikku juhitavust tingimustes, kus külgiõud võivad suviselt suured olla.

3. Ümbritsev olukord

Talvine tee on täis üllatusi – kord on see kuiv, kord märg. Hea pidamine võib hetkega vahelduda jääga. Pidurdusmaa maanteekiiruselt võib ühel teelõigul olla neljakümne meetri kandis, järgmisel juba üle 300 meetri. Ohtlikud on nullilähedased temperatuurid, kui teeolud võivad muutuda kiiresti. Hea on, kui autos on termomeeter; veel parem, kui auto oskab ise võimalikult libedusest juhile märku anda, olgu siis lambikesete või häälega.

Suurte lumesadude ja tuiskude puhul jäävad teed kitsamaks ja järelikult on ka külgvahed väiksemad. Lisaks võtab libisev auto ise rohkem ruumi.

Kui näete tee ääres kinnituisanud liiklusmärki, siis tasub eriti ettevaatlik olla juhul, kui see on kolmnurkne või kaheksanurkne, samas ei maksa välistada võimalust, et ümmargusele märgile on joonistatud tellis.

4. Teised liiklejad

Me ei tea kunagi, mis ohud on teistes liiklejates peidus. Millise rehviga sõidab teine liikleja? Et ohtu ette näha, tuleb sõita sellise arvestusega, et eessõitval autol on meie omadest palju paremad rehvid, mistõttu peaks hoidma ka suuremat pikivahet. Kui sama auto libedas kurvis vastu tuleb, peaks eeldama, et sellel on all veel libe suverehv ja korruga kurvi jõuda ei ole hea. Arvestama peab, et nagu meie nii ka teiste nõrgad juhtimisoskused avalduvad kergemini just talvel.

5. Kerge liiklus

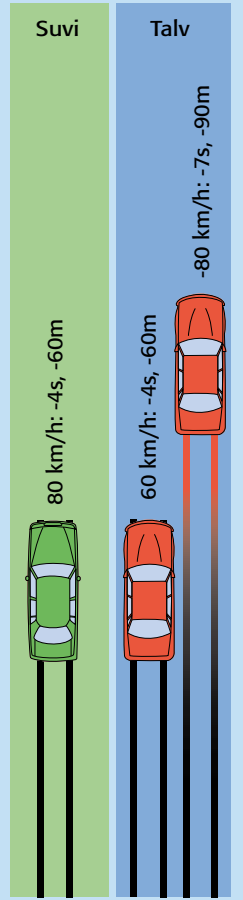
Õnneks saab mõnest murest lahti ka. Jalgrattureid, rulajaid ja rulluisutajaid kohtab talvel kindlalt vähem ja saab rohkem tähelepanu osutada jalakäijatele. Talvine häda on see, et kõrvade soojendamiseks või tuisu eest peitumiseks tõmbavad jalakäijad pähe mantlite ning jopede ka puutsid. Seejuures kahaneb nende vaateväli ja kuulmine. Keskendudes libedal püstipüsimisele, lähevad autod hoopis meelest. Üritame ise selle võrra tähelepanelikumad olla.

6. Ja viimaks – sõidu eesmärk

Üks õnnetuste vähendamise nippe on vähendada läbisõitu. Tundub, et võimatu? Tuleb lihtsalt oma sõidud läbi mõelda, õigesse järjekorda panna ja ühe raksuga nii palju korda ajada, kui vähegi võimalik.

Lõbusat uisutamist!

Talvel on pidurdusmaa pikem

Kasvav nõudlus DNA eksp

DNA ekspertiiside tegemise algusest Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskuse renoveeritud ruumides täitus novembri alguses kaks aastat. Selle ajaga ligi kuuekordseks kasvanud töömaht on ka järjekorrad kuudepikkuseks venitanud.

Anu Aaspõllu
KEKKi keemia- ja
bioloogiaosakonna
juhataja

DNA ekspertiiside määramine on Eestis üha tavapärasemaks muutunud ning nõudlus on kasvanud kiiresti. Tänu DNA-le saab bioloogilist tõendusmaterjali märksa laialdasemalt kasutada. Ometi ei ole kaugeltki mitte kõiki võimalusi veel rakendatud ja seda nii ekspertiiside arvu kui ka teaduslik-tehnoloogilist arengut silmas pidades.

Esmalt hõlmab laienemine lisaks tavapäraste bioloogiliste jälgede/proovide uurimisele, mille hulka kuulub vere-, sperma-, sülje- jt proovide analüüs, üha enam kontaktjälgede, sealhulgas sõrmejälgede analüüsimist DNA ekspertiiside käigus. Sageli võib olla tegemist jälgedega, mis on palja silmaga nähtamatud, kuid sisaldavad piisavalt materjali, et leida kahtlusalseid või vabastada süütuid kahtlustest. Teiselt poolt võetakse kasutusele üha uusi teste, mis võimaldavad hinnata inimeste füüsilisi parameetreid. Näiteks on juba praegu võimalik sündmuskohalt leitud veretilga alusel määrata hõlpsalt kindlaks etnilist päritolu – kas on tegemist valge inimese, indiaanlase, mustanahalise või kollase rassi esindajaga.

Peale inimjälgede võib sündmuskohalt leida märke loomadest (nt koertest, kassidest jne) või taimset materjali (nt kanepit), mis omakorda loob eeldused lisainfo saamiseks DNA testimise kaudu. Ära ei tohi unustada ka maailmas üha suuremat tähelepanu pälvinud mikroorganismide DNA analüüsimist, viimast eriti seoses bioterrorismiga. Mikroorganisme võib kasvatada ühest organismist (rakust) küllalt odavalt ja kiiresti,

aga isegi üliväikestes kogustes võivad need olla ülimalt ohtlikud.

Kuudepikkused järjekorrad

Eelmise aasta kümne kuu jooksul määratud 548 DNA ekspertiisi asemel on tänava sellesama aja vältel määratud juba 3400 DNA ekspertiisi, seega üle kuue korra rohkem. Novembri alguse seisuga moodustavad DNA ekspertiisid üle 35% Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskusele määratud ekspertiisidest. Kahjuks ei ole meie võimalused selliste arvudega toimetulekuks olnud piisavad ja seetõttu on ekspertiisitähatajad veninud kohati peaaegu kümnekuuseks. Samas teeme aga alati valiku ning paneme määratud ekspertiisid ja proovid tähtsuse järjekorda. Raskete kuritegude korral tagame ekspertiiside tegemise eeljärjekorras ja püüame väljastada aktid sobiva aja jooksul.

Järjekordade probleemiga seistakse silmitsi teisteski riikides. Ometi on leitud ka lahendusi. Nimelt on Suurbritannias, kus esimesena DNA ekspertiise tegema hakati ja esimene DNA andmekogu moodustati (senini maailma suurim ja tõhusaim!), järjekordade probleem lahendatud. Seal jõutakse kõik ekspertiisid tehtud vähemalt kahe kuni kolme nädala, kiiretel juhtudel kuni viie päeva jooksul, kusjuures kiired juhtumid moodustavad ligikaudu 20% kõigist ekspertiisidest. Mõnes riigis (nt Ameerika Ühendriikides) püütakse järjekordi lühendada nn alltöövõtu korras, kus politseilaborite tellimisel tehakse osa DNA analüüse lepingute alusel erafirmades.

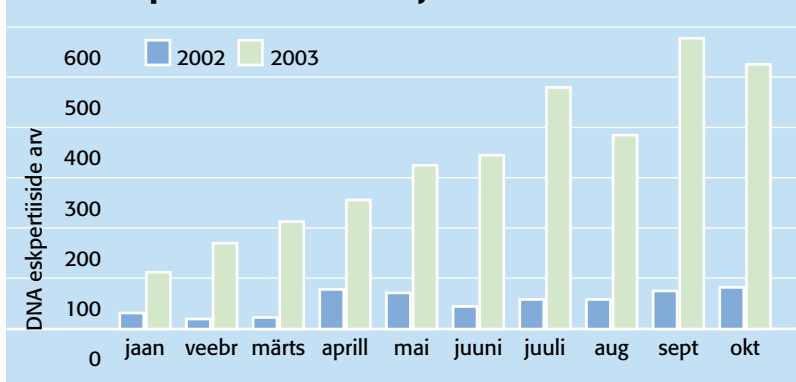
Järjekordade lühendamiseks oleme plaaninud uute ja võimsamate seadmete soetamist ja teinud täiendavate käibematerjalide taotlusi. On suurenenud ka DNA ekspertiise tegevate inimeste hulk. Aasta algusega võrreldes on labori personal DNA ekspertiisi valdkonnas kahekordistunud. Ootamas on töö automatiseerimise plaanid. Kahjuks ei suuda me olemaolevate ressurssidega suurendada analüüsitavaid proovide arvu, seadmete võimsus on ammendatud ja ei jätku kemikaale.

Eeltestid sündmuskohal

Järjekordade lühendamisel ootame tõhusat tuge ka meie tellijatelt. Selliste ekspertiisiarvude puhul kulub näiteks väga palju aega ekspertiisiaktide vormistamisele. Ekspertiisiakti tuleb uuesti märkida kõik need andmed, mis menetlejad on juba määrust vormistades kirja pannud. Aja (ja raha) kokkuhoiuks peaksime leidma võimalusi, et seda laadi topelettööd vältida ning säästa see läbi rohkem aega sisuliseks ekspertiisitööks.

Oluline on ekspertiisiobjektide valik. Paratamatult võtab arvukate objektide ekspertiis roh-

DNA Ekspertiiside arv kasvab jõudsalt

porttiisidele

KEKKi DNA ekspertiispspecialistid Karmen Tammik ja Karmen Mae DNA alüüsiks proove valimas.

kem aega kui ainult mõne proovi analüüs. Valikute tegemist võivad mõne proovi analüüs. Valikute tegemist võivad mõne proovi analüüs. Valikute tegemist võivad mõne proovi analüüs. Valikute tegemist võivad mõne proovi analüüs.

Ühtne andmekogu

Üks tõhusa ekspertiisitöö osi on DNA andmekogu pidamine. DNA andmekogu aitab kiirelt leida lahendusi juhtudel, kus kahtluselust veel ei ole, aga andmekogus on ta esindatud. Samas eeldab DNA andmekogu pidamine andmete koondumist ühte kogusse Eestis. Praegu säilitame andmeid rohkem kui 2500 kahtluseluse kohta ning eri sündmuskohtadelt kogutud tundmatute isikute proove on analüüsitud ja talletatud peaaegu poolteist tuhat.

Teisest küljest esitatakse andmekogusse lisatavaile andmeile kindlaid nõudeid. Näiteks ei ole andmekogusse võimalik lisada enam kui kahe inimese segaproovi analüüsil saadud tulemusi. (Segaproov on säärane proov, milles on segunenud

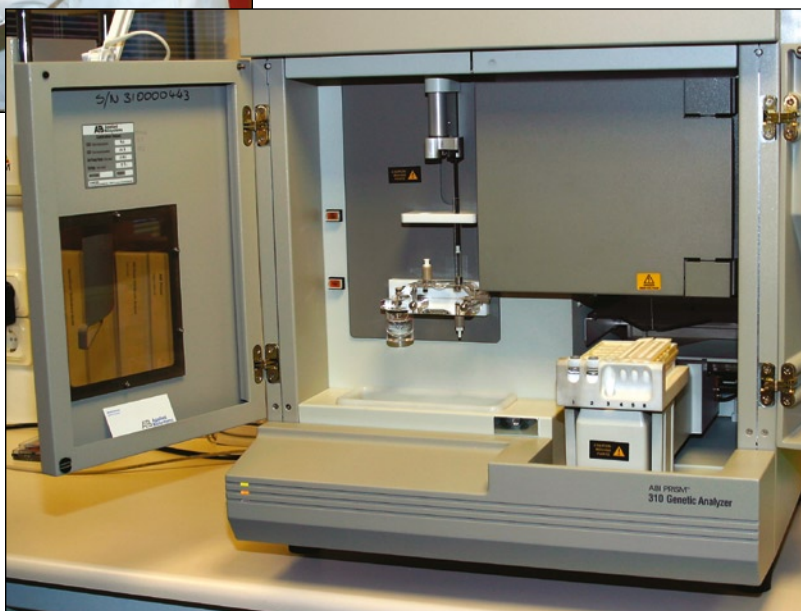
Kui kaua tehakse DNA ekspertiisi?

DNA ekspertiisi puhul on vaja läbi teha järgmised etapid:

- 1) proovide valik ekspertiisi tegemiseks – 1 kuni 8 tundi
- 2) valitud proovidest DNA puhastamine – 1 kuni 36 tundi
- 3) DNA amplifitseerimine ehk paljundamine – 3 tundi
- 4) paljundatud DNA analüüs – 1 kuni 48 tundi
- 5) ekspertiisiakti vormistamine – 1 kuni 8 tundi

Igaüks võib ise tunnid kokku lüüa!

Mida rohkem ekspertiisiobjekte/proove, seda rohkem kulub aega. Mida halvemas seisus on ekspertiisi saadetud objektid/proovid (hallitanud, kilekottides, saastunud, DNA lagunened), seda kauem läheb aega.

DNA ekspertiisi võtmeseade – geenianalüsaator ABI PRISM 310, millest peavad kõik proovid läbi käima.

rohkem kui kahelt inimeselt pärinev bioloogiline materjal.) Samas moodustavad segaproovid väga suure osa meile saabuvatest proovidest, eriti just kontaktjälgede puhul. Segaproovide analüüsimine ja tulemuste interpreteerimine on iseenesest küllaltki aeganõudev ja probleemne valdkond. Samuti ei ole tihti peale võrreldavad segaproovide tulemused, mis on saadud eri laborites.

Ehkki ekspertiisiks sobivate võimalike jälgede/proovide arv kasvab, on nende kasutamine tõendusmaterjalina siiski veel piiratud. Teiste sõnadega tähendab see, et ka sündmuskohtadelt kogutud olulisest materjalist jääb suur hulk kasutamata ja analüüsimata.

Et kasutada ära DNA analüüsimise potentsiaali, tuleb

- leida võimalikult palju tõendusmaterjali ja teha õige valik
- materjal pakkida ja säilitada, vältides kontamineerumist ja DNA lagunemist
- tagada DNA analüüside piisav finantseerimine
- luua tingimused DNA andmekogu pidamiseks

Mootorpaadi roolis on Teele, politseinik Bengt vaid juhendab

Külastasime purjekate näitust. Kõigile olid ostadud oranžid särgid, et rahvasis oleksime hästi nähtavad

IPA IYG (International Police Association International Youth Gathering) on noortelaager, mille peamine idee on pakkuda noortele üle terve maailma võimalust vahetada kogemusi ning leida sõpru kogu eluks. Õpitakse tundma erinevaid keeli, harjumusi, uskumusi ja traditsioone. Esimest korda Eesti IPA ajaloos võtsid ka Eesti noored osa rahvusvahelisest politseiorganisatsiooni noortekogunemisest. Maailma eri paigus korraldatav noortelaager toimus sel aastal Soomes. Ühtekokku oli kohal 36 noort 24 riigist.

Eija ja Seppo, kes olid kogu laagri organiseerijad ja läbiviijad

Igaüks pidi joonistama oma jõuluvana. Teele ja Howard Inglismaalt

Aakenus Fell on vallutatud – matk Lapimaal

IPA IYG noortelaager Soomes

Olime esimesed eestlased, kellel oli võimalus osaleda IPA noortelaagris Soomes 26. juulist kuni 9. augustini. Alustasime ja lõpetasime Helsingis, vahepeal jõudsime ära käia paljudes kohtades, sealhulgas ka Lapimaal.

Allan Rosenberg Teele Suvinõmm

Huvitav oli saada tuttavaks omavanuste noortega kogu maailmast. Sõprussuhted olid kiired tekkima ja juba esimese päeva õhtul toimus tutvustav etteaste.

Tegevusgraafik oli vägagi tihe. Iga päev olid erinevad tegevused ja harrastused. Käisime kirikutes, tutvusime kohalike vaatamisväärsustega, käisime mägedes matkamas ja sõudsime kanudega. Vihtlesime õiges Soome saunas, mille eest saime Sauna Diploma. Õige saun tähendas 80°C ja iga 30 sekundi järel leiliviskamist. Nii mõnigi

noor ei olnud varem saunast midagi kuulnud. Üks meeldejäävamaid sündmusi oli kihutamine mootorpaadiga, mille juhtimist said proovida kõik soovijad. Tore oli ka lõkkeõhtu Aakenuse mäel, kus Allan kõigile pannkooke küpsetas. Ainuke tantsuõhtu oli viimasel õhtul. Kõik tantsisid *macarena* 't, *asereje* 't ja teisi tantse ning tundsid ennast ülimalt hästi. Eriti toredad olid organisatorid, kellest eraldi tahaks esile tõsta meie n-õ teist emmet ja peaorganisatorit Eija Aspholmi, kes ka ise kõigis üritustes kaasa löi.

Pärast kahenädalast kooselu oli väga raske hüvasti jätta. Kuuldavasti kavandatakse järgmine IPA IYG Ukrainas või Slovakkias. Meie soovime seda igal juhul kõigile, kel plaan laagrist osa võtta.

Kuidas elavad meie ameti

Septembrikuu lõpus oli mul hea võimalus koos oma kolleegide Udo Rehkalti ning Kalvi Almoseniga sõita külla meie Saksamaa ametivendadele Mainzi linna, et viia ennast kurssi sealse politsei elu- ja töökorraldusega.

Indrek Koemets
Tartu Politseiprefektuuri
korrakaitseosakonna
ülemkomissar

Mainz on kaunis linnake, mis asub Rheinland-Pfalzi liidumaal Saksamaa edelaosas. Kel on Saksamaast ettekujutus kui punktuaalselt täpsete ja tõsiste inimestega kiirtee-, põllu- ja õllemaast, võib seal väga üllatuda. Tegemist on Prantsusmaaga piirneva liidumaaga, kus inimesed on lõunamaiselt üsna lõbusad ja joogiks number üks on hoopis kohalik valge vein, mida muide Eestis müügil polegi.

Liidumaal elab 4,6 miljonit elanikku, kelle kohta on 9000 politseitöötajat (nii politsei- kui ka tsiviilametnikku). Samas on politseiametnike arv pidevalt vähenenud – noori tuleb vähem peale, kui töötajaid pensionile läheb. Kui praegu saab politseist pensionile 60aastaselt, siis käib juba tõsine arutelu selle tähtaja nihutamise üle 65 aastani. Liidumaa sise- ja spordiminister on ühtlasi politsei kõrgem ülemjuhataja ning politseiamet kui selline puudub seal hoopiski. Siseministeeriumi neljas osakond korraldab politseitööd ja selle osakonna juhti võib tinglikult pidada kõrgeimaks politseivormi kandvaks ametnikuks. Valdonna stabiilsust näitab ilmekalt asjaolu, et siseminister on olnud ametis juba üle kümne aasta.

Liidumaal on viis politseipresiidiumi (enam-vähem meie politseiprefektuuri analoogid) ning viis tsentraliseeritud politseiasutust (tugipolitsei, kriminalistikakeskus, jöepolitsei, politseikool

ja tehnikaosakond). Tugipolitsei kujutab endast politseiüksust, mille ametnikud treenivad end erakorralisteks tegevusteks ja peaksid valmis olema mis tahes olukorras politseidirektsioonidele appi minema. Et tegemist on sise- ja spordiministeeriumiga, haldab üks ministeerium ka tähtsamaid üldkasutatavaid spordirajatisi ning tugipolitsei linnakutes on lisaks töö- ja eluruumidele suurepärased spordirajatised. Mõningal määral võib tugipolitsei olemust selgitada meie Julgestuspolitsei korrakaitseüksuse kaudu. Tugipolitseis teevad kõik töötajad minimaalselt kaheaastaste tsükklitega läbi täiendusõppe, suur-üritused ja patrullitöö. Sageli suundub politseinik pärast kolmanda tsükli läbimist juba kõrgema aastmehga tagasi tavapolitseisse.

Eestiga sarnane struktuur

Mainz on üks viiest liidumaa politseipresiidiumist. Mainzis on ligikaudu 1700 töötajat ning teeninduspiirkonnas elab umbes 800 000 elanikku. Mainzlased ise loevad ideaaliks üht politseinikku 400 elaniku kohta, kuid selleks ei jätku paraku raha.

Politseipresiidiumi juhil (politseipresidendil) on oma juhtimisstaap, kus töötavad kõigi valdkondade asjatundjad, kes korraldavad üldist juhtimist kogu vastava liini töös ja osalevad ka kriisiolukorra juhtimises.

Mainzi politseipresiidium jaguneb kolmeks territoriaalseks politseidirektsiooniks (midagi meie territoriaalse osakonna taolist), liikluspolitsei direktsooniks ja kriminaalpolitsei direktsooniks. Mainzi politseidirektsioonis töötab ligikaudu 380 töötajat.

Kohalik kriminaalpolitsei

Alates 1997. aastast on kasutusel süsteem, kus presiidiumi keskuses ehk Mainzi direktiooni tööpiirkonnas töötav n-õ kohalik kriminaalpolitsei on kriminaalpolitsei direktiooni koosseisus. Kahe ülejäänud territoriaalse direktiooni piirkonnas töötavad kriminaalpolitseinikud aluvad aga oma territoriaalse direktiooni juhile. Mõrvarühm ja veel mõned spetsialiseeritud rühmad teenindavad kogu presiidiumi territooriumi. Sellise süsteemi probleemiks peavad mainzlased ise info liikumise häireid territoriaalsete direktioonide kriminaalpolitseinike ja regionaalse kriminaalpolitsei direktiooni ametnike vahel. Selle probleemi kõrvaldamiseks kavandatakse tööülesanded ümber jaotada, s.o anda peamiselt kohaliku kriminaalpolitsei inimesed ja osa funktsioone üle kohalikule direktioonile. Tegemist on suuresti samasuguse mudeliga, mida on kavas käivitada lõunaregionaalprefektuuris.

Mainzi linna ja selle lähiümbrust (umbes

Saksamaa politseiautodest on selle pisikese seadme abil võimalik saada täpne informatsioon kogu ümberringi toimuva liiklusolukorra kohta.

vennad Saksa politseis?

300 000 elaniku) teenindab kaks politseijaoskonda: Mainz-1 ja Mainz-2. Tutvusime Mainz-2 jaoskonnaga, mida on tavakarjäärimudelist erinevalt varasemaid karjäärivetappe läbimata juhtima määratud politseieriharidusega, kuid juriidilise kõrgharidusega noor naispolitseinik. Jaoskonnas töötab ligikaudu 80 politseinikku. Jaoskonna struktuuris on juht, asetäitja, staap (meenutab meie asjaajamistalitust), patrullirühm ning juurdlus- ja piirkonnatöö rühm.

Patrullidel tööd kuhjaga

Umbes 70% töötajatest on patrullis ning patrulli tööala on ühtlasi jaoskonna korrapidamisteenistus. Kordamööda on politseinikud nii telefonivalves kui ka väljas. See rühm lahendab ööpäeva jooksul ära väiksemad kuriteod (meil enamasti väärteod), valvab liikluse järele väljaspool kiirteid ja teenindab väljakutseid. Väga täpselt ülesandeid patrullimise ajal ette kirjutatud ei ole. Peamine on jõuda väljakutsete korral kiiresti kohale. Samas sõideti näiteks linnas vilkurite ja sireeniga rahulikult 50–60 km/h. Vahetuse lõpus antakse piisavalt aega vajalike aruannete ja menetlusedokumentide lõpetamiseks. Jalgsipatrulli osa on aastatega järjest vähenenud, kuna ei jätku inimesi väljakutsete kiireks teenindamiseks. Autost väljas seismise või muid seesuguseid ettekirjutusi politseinikele aga tehtud ei ole.

Juurdlus- ja piirkonnatöö rühm jaguneb omakorda piirkonnarühmadeks (väheke sarnased meie konstaablipiirkondadega) ja noorsoopolitsei rühmaks. Säärane struktuur ja korraldus on toiminud alates 1999ndast. Üldse asendati süsteem "igas külas üks sandarm" piirkonnateenistusega 1980. aastal.

Mainz-2 jaoskonna piirkonnarühmade teenindada on kesktl läbi pool Mainzi linnast umbes 80 000 elanikuga. Piirkonnaametnikke on struktuuris kirjas ühtekokku 14. Tegelikuses on asjad aga nagu meil – kes on pikalt haige, kes rase ja kes lapsega kodus. Töö piirkonnas peavad ära tegema kümme inimest. Kogu jaoskonna territoorium on jagatud neljaks piirkonnaks, kus töötab erinev arv piirkonnapolitseinikke. Piirkonna töötajad omavahel alluvussuhetes ei ole.

Mul oli suurepärane võimalus tutvuda lähemalt 32 aastat politseitööl olnud härra Braunschauseniga, kelle linnaosas on 20 000 elaniku ja kolm piirkonnapolitseinikku. 2002. aastal lahendasid nimetatud kolm töötajat 3300 juhtumit, mis teeb igal juhul kokku ilmselt üsna kena koormuse ühe töötaja kohta. Oma piirkonna kuritegude avastamise protsenti ei mõõdetata. "Lahendan ära kõik juhtumid, mida jõuab lahendada," ütles härra Braunschausen.

Artikli autor Saksamaa politseivärvides "maskottauto" roolis.

Jätub järgmises Politseilehes

Vasakult Kert Kotkas, Helle Niit, Knut Klais ja Ene Vinter konstaabli kompetentsusi süstematiseerimas.

Valmis uus konstaablite õppekava

Politsei hariduse uuendamise pidevas protsessis, mis algas 2001. aastal, on valminud järjekordne etapp – novembrikuus lõpetasid haridusprojekti töörühmad uue õppekava koostamise konstaablite jaoks.

Helle Niit

Politseiameti personaliosakonna psühholoogiatalituse psühholoog

Õppekava elemendid ei ole erinevad ained, vaid õppeülesanded, mis on vastavuses konstaablitöö kuue põhitegevusega. Iga õppeülesanne on kujundatud eri õppetegevustest: minimaalselt on loengute kuulamist, võimalikult palju on praktilisi harjutusi ning mahukas on ka kas omaette või väikeses rühmas tehtava iseseisva töö osa. Õpetaja antud lähteülesanne on iseseisvale tööle raamiks ja tulemus seotakse järgnevat õppetegevustega. Uutmoodi õppimine eeldab ka uudset

õpikeskkonda, millest keskseim on veebiõppekeskkond. Peale erinevate võimaluste katsetamist langes valik Tallinna Pedagoogika-ülikoolis väljatöötatud veebiõppekeskkonna IVA kasuks.

Iga põhitegevuse omandamist hinnatakse pädevuseksamiga. Eksamid sooritatakse praktikaperioodide lõpus ja võimalikult reaalsetes töösituatsioonides. Pädevuseksamite kõige olulisemate ülesannete puhul on vaid kaks võimalust – sooritatud või mittesooritatud. Eksameid võtavad vastu praktikud,

konstaablitööd väga hästi tundvad politseiametnikud; hindajad ei ole oma õpetajad. Sooritanud pädevuseksami mingis põhitegevuses, saavad kadetid politseiasutuses täita realselt neid tööülesandeid. Kooli lõpetamiseks on vaja sooritada edukalt kõik kuus pädevuseksamit.

Uutmoodi õppimise puhul muutub õpetaja roll teadmiste jagajast teadmiste juurde suunajaks. Et oma ülesandeid edukalt täita, peavad õpetajad olema osavad mõistma iga kadeti õpistiili ja sobitama vastavalt sellele õigeid õppimisviise oma mitmekesisest meetodite repertuaarist.

Õpetajatega võrdselt tähtis osa on juhendajatel, kes suunavad õpitemegevust politseiasutustes. Esimene rühm juhendajaid on ette valmistatud, pidades silmas kolme praktikabaasi: Pärnut, Tartut ja Tallinna. Juhendajaid on plaanis koolitada juurde.

Juhendajad lähtuvad oma tegevuses samuti õppeülesannetest, mille koostamises on nad osalenud koos õpetajatega. Väga vajalikku pidevat sidet kooli ja õpetajate ning politseiasutuse ja juhendajate vahel peetakse koordinaatorite kaudu.

Konstaabliõppe kadettide värbamise kampaania oli septembris ja oktoobris ning valiku viimane etapp – kutsesobivusvestlused – lõppes 12. detsembril. Valitud rühm alustab õppimist Politseikoolis 5. jaanuaril.

Kas ja kui ammendav oli ettevalmistus, mida õppeülesannetes on vaja täiendada või muuta, milliseid lisaoskusi vajavad õpetajad-juhendajad-eksamineerijad, selgub järgmise kahe aasta vältel.

Soovin selleks põnevaks perioodiks kõigile osalistele ja kaasaelajatele innukust vastata uutele väljakutsetele ning positiivseid elamusi ja kogemusi uue õppekava elluviimisel.

Õppeülesande näide

Põhitegevus: väärtegade menetlemine

Õppeülesanne: hoiatusmenetlus

Oodatud tulemus: nõuetekohane hoiatusmenetluse materjalide vormistamine ning menetluse uuendamise määruse koostamine

Õpitemegevus (ülesanded):

- 1) (koolis) tutvumine hoiatusmenetluse toimikute-ga
- 2) (koolis) rühmatöö teooria iseseisvaks läbitöötamiseks ja esitluse koostamiseks
- 3) (koolis) hoiatusotsuse kirjalik põhjendamine
- 4) (koolis) rühmatöö hoiatusmenetluse toimiku koostamiseks
- 5) (praktilikal) ülesanne suulise hoiatuse kohaldamiseks

Tagasiside (hindamine):

- hoiatamisotsuse kirjalik põhjendamine
- koostatud toimikute hindamine
- suulise hoiatuse kohaldamine praktilikal

UUS RAAMAT TÖÖLAUAL

UUS RAAMAT

Küllike Valk
Politseiameti
üldosakonna
juhtivinspektor

SEADUS

Juriidiline vestmik-teatmik

Helle Vissaki ja Jüri Vissaki uus eesti-vene “Juriidiline vestmik-teatmik” (Tallinn: Estada Kirjastus, 2003) on üles ehitatud kliendi nõustamise põhimõttel (küsimus-vastus või mitu vastusevarianti) ning sealt võib vastuseid saada erinevatele õiguslastele küsimustele. Tõlge iga küsimuse ja vastuse all võimaldab üllist kasutada sõltuvalt vajadusest kas eesti-vene või vene-eesti variandis.

Vestmik-teatmiku koostamisel on arvestatud seaduste muudatusi ja uute seaduste jõustumist, uusi mõisteid ning juriidilise terminoloogia uuendamist. Raamat on ühel ajal nii teatmik, vestmik, õppevahend kui ka sõnastik.

Läänlaste ja saarlaste oma politsei 1918–1940

Mai Krikk on kirjutanud Eesti politsei teemadel juba seitse raamatut. Seekordne, arvult kaheksas, jutustab politsei argipäevast kahe maailmasõja vahel Saaremaal ja Läänemaal. Raamatu teeb eriliseks see, et autor on kasutanud seni avaldamata arhiividokumente. Huviline saab teada, kas elu oli siis tõepoolest nii turvaline, et kodust lahkudes piisavalt luguvarre torkamisest ukse taha, ja kas politsei oli ikka nii ideaalne, nagu vanarahvas armastab nüüd pajatada. Mai Krikk selgitab ajaloo fakte talle omasel lihtsal ja südamlikul moel.

Politseiameti teenistuskäskkirjad

Politseipeadirektori 3. oktoobri 2003. a käskkiri nr 196 “Politseipeadirektori 2. juuni 2003. a käskkirja nr 124 ja politseipeadirektori 14. veebruari 2003. a käskkirjaga nr 38 kinnitatud dokumentide muutmise”. **Muudetakse arvutite ja arvutivõrkude kasutamise korda ning andmekogude kasutamise üldiseid reegleid ja POLISE andmekogude pidamise korda.** Käskkiri teha teatavaks kõigile politseiasutustele ja Politseikoolile.

UUDISKIRJANDUS

Policing: An International Journal of Police Strategies and Management

Eesti politseil on online-juurdepääs Emeraldi ajakirjale Policing: An International Journal of Police Strategies and Management. Alates 2003. aastast on ajakiri (4 numbrit aastas) Politseiameti raamatukogus ka paber kandjal. Emeraldis on elektroonselt saadaval artiklid alates 1997. aastast.

Et ajakirja elektrooniliselt näha, mine aadressile <http://www.emeraldinsight.com>, otsi üles “access our products” ikoon “fulltext”, millele klikkides avaneb otsinguleht koos tekstiga lehe ülaseras “please login”. Sellele vajutades avaneb leht, kus saad ennast sisse logida:

username: politsei

password: pagaripiparkook

Seejärel vajuta “submit”. Lehele ilmub kiri “Welcome, POLITSEIAMET”. Nüüd sisesta otsingusse päring. Ise saad valida, mis formaadis artiklite täistekste tahad (html, pdf ...). Kui osa vanemaid artikleid on ka vabalt saadaval, siis uuemate artiklite nägemiseks on vaja ennast

kindlasti sisse logida.

Kasutajanimi ja salasõna on ühised kogu politseile, samal ajal võib sisse logida mitu inimest (seni ei ole ilmnunud arvulisi piiranguid). Probleemide puhul võta ühendust Marilis Sepaga, tel 612 3312, marilis.sepp@pol.ee, või Küllike Valguga, tel 612 3284, kyllike.valk@pol.ee.

Lühiülevaade selle aasta teise numbri artiklitest (Policing: An International Journal of Police Strategies and Management, 2003, vol. 26).

1. “Politsei institutsiooniteooria”: “state of the art” Märksõnad: politsei, struktuur, hierarhia.
2. “Suurte munitsipaalpolitsei organisatsioonide struktuurikujundus”
3. “Suurte politseiüksuste struktuurimuudatused 1990ndatel”
4. “Munitsipaalpolitsei struktuuri hindamine”
5. “Politseinike värbamine ja IQ”
6. “Organisatsioonilised väljakutsed kvaliteetsete ametnike valimisel”
7. “Avaliku korra tagajate seas korraldatud arvamusuuringute võrdlus”
8. “Politseiteenistujate organisatsioonid”

Õigusaktid

Riigikogu 21. oktoobri 2003. a otsus “**Kriminaalpoliitika arengusuundade aastani 2010 heakskiitmine**”.

Turvaseadus – turvaettevõtja ning politseiasutuste ja Politseiameti vastastikused õigused ja kohustused. Seadus jõustub 1. mail 2004.

Vabariigi Valitsuse 30. oktoobri 2003. a määrus nr 272 “**Politseiprefektuuride ümberkorraldamine ning nende asukoha ja tööpiirkonna kehtestamine**”.

Võrkpalli finaalturniiri esikoht läks Politseikooli võistkonnale.

Võrkpall

Siseministeeriumi võrkpalliturniir peeti seekord 1.11.2003. a Pärnu-Jaagupi Spordikeskuses ja korraldaja oli Politseiamet. Kokku osales 7 võistkonda ning võistlus toimus ühepäevase turniirina. Lõplik paremusjärjestus:

1. Kaitsepolitseiameti võistkond
2. Politseiameti võistkond
3. Piirivalveameti võistkond
4. Sisekaitseakadeemia võistkond
5. Siseministeeriumi võistkond
6. Päästeameti võistkond
7. Kodakondsus- ja Migratsiooni ameti võistkond

Finaalmäng

Kaitsepolitseiamet – Politseiamet 2 : 0

III–IV koha mäng

Piirivalveamet – Sisekaitseakadeemia 2 : 0

Poolfinaalmängud

Kaitsepolitseiamet – Piirivalveamet 2 : 1

Politseiamet – Sisekaitseakadeemia 2 : 0

Sisejalgpall

Sisejalgpalli MM-il käis Tallinna Politseiprefektuuri võistkond. Seekord alagrupist edasi ei saanud ning jäädi jagama 32.–64. kohta. Eesti politsei võistkond osales järgmises koosseisus: Aleksandr Babenko, Enn Vikkisk, Nikolai Bronski, Roman Laidinen, Allan Järvinen, Peeter Gross, Ivan Novikov, Aleksandr Kuljov, Raul Koppelmaa, Rainer Saggor, Hisko Vares, Kauri Link, Sergei Lovotški.

Judo

24.10.2003. a, Tallinn

Naised, absoluutne kaalukategooria

1. Kaire Leet	Politseikool
2. Mirjam Männamaa	Politseikool

– 71 kg

1. Aleksander Bogatš	Harju PP
2. Artjom Sumljanski	Politseikool
3. Aleksei Leonov	Tallinna PP

– 86 kg

1. Jaak Kiviste
2. Sergei Tsõganov
3. Kaido Puks

Politseikolledž
Politseikool
Politseikool

+ 86 kg

1. Jevgeni Jessin
2. Sergei Etner
3. Lauri Abel

Tartu PP
Tallinna PP
Politseikool

Võrkpall

21. ja 22.11.2003. a, Pärnu-Jaagupi Spordikeskus

Finaalturniir

I koht

Politseikool (Rein Mõnnakmäe, Kristi Vink, Ragne Lai, Gerli Pukk, Ergo Pihlak, Gunnar Võrno, Tarvo Kruup, Egerd Pajustik, Anvar Vakk)

II koht

Tartu Politseiprefektuur (Väino Kiuru, Maido Kolk, Margus Ingver, Tormas Tuulik, Amor Saal, Anti Peiponen, Raivo Kiuru, Jaan Mürk)

III koht

Pärnu Politseiprefektuur (Tarmo Panksepp, Henn Koolmeister, Lennart Pulk, Sulev Erm, Deniss Teder, Alar Klein, Rene Murumaa, Allan Toome, Raivo Keersalu)

Finaal

Politseikool – Tartu PP 3 : 1

Kolmanda koha mäng

Pärnu PP – Keskkriminaalpolitsei 3 : 2

Laskmine

7. ja 8.11.2003. a, Põlva

Eesti politsei 85. aastapäevale pühendatud laskevõistlused Politseiameti rändkarikatele ja auhindadele.

1. Tallinna Politseiprefektuur I	
Vahur Tamuri, Peeter Gross	564
2. Politseiamet I	
Kalle Järvekülg, Svetlana Doledutko	563
3. Julgestuspolitsei	
Oliver Purik, Endel Järv	549

Väikepüss 30 lasku lamades

1. Svetlana Doledutko Politseiamet I	295
2. Endel Järv Julgestuspolitsei	287
3. Sergei Mets Narva PP II	287

Väikepüss 60 lasku lamades

1. Jevgeni Farforovski PV SKK	590
2. Lauri Erm Kaitseliit	589
3. Aivar Kuhi Kaitseliit	588

Väikepüss 3 x 10 lasku standard

1. Sergei Mets Narva PP	269
2. Steve Kümnik Tallinna PP	241
3. Eduard Rjabin Narva PP	239

Väikepüss 3 x 20 lasku standard

1. Liivi Erm Kaitseliit	571
2. Jevgeni Farforovski PV SKK	568
3. Aivar Kuhi Kaitseliit	567

Spordipüstol 30 lasku ringmärki

1. Vahur Tamuri Tallinna PP I	287
2. Steve Kümnik Tallinna PP II	276
3. Meelis Lehtpuu Sisekaitseakadeemia I	275

Külalised

1. Argo Kurg Päästeamet	289
2. Jaanus Raidlo PV SKK	285
3. Kaido Kokk PV SKK	283

Teenistuspüstol PM 20 lasku ringmärki

1. Kalle Järvekülg Politseiamet	179
2. Vahur Tamuri Politseiamet	176
3. Alar Karu Lääne-Viru PP	175

Külalised

1. Lembit Peetri Kaitseliit	172
2. Nikolai Puškarjov Justiitsministeerium	169
3. Jaanika Bedrossova Justiitsministeerium	168

I koht Kaitseliit 5587

II koht PV SKK 5525

III koht Põlva Kodukaitse 5450

IV koht Politseiamet 5416

Politsei rammumees 2003

kuni 90 kg

1. Kaido Vahesalu JUPO	16,5
2. Kent Puiestee Julgestuspolitsei	19
3. Veigo Vilbas Rapla PP	23

üle 90 kg

1. Andrus Murumets Tallinna PP	5 p
2. Peeter Aan Tartu PP	13 p
3. Urmas Popp Julgestuspolitsei	18 p

Kroonika

1. Eesti politsei 85. aastapäeva puhul kinkis Tallinna linnakorraldajate nõunik Urmas Ait politseimuuseumile foto 14. juuli 1927. aasta spordiinstruktorite kursusel. Fotol on toonased politseisportlased koos kõrgemate politseijuhtidega. Tegu on ühe varaseima sporditeemalise fotoga politseist. Keskmises reas vasakult kolmas on üks Eesti politsei võtmefigure Nikolai Reimann (eestistatult Nigul Reimo, sündinud 20. detsembril 1887 Tartus). N. Reimann oli Politsei Peavalitsuse eesotsas aastail 1925–34, seega on tegu kõigi aegade kõige pikemajalise staažiga politseijuhiga.

Viimases reas vasakult äärmine on Politseikooli kehakasvatuse instruktor Aleksander Klumberg (eestistatult Kolmpere), kes hakkas Politseikooli loomisest aastal 1925 korraldama politsei spordiinstruktorite kursusi. Tema poeg Toomas aitas 1988. aastal kirjastada Mai Kriki raamatut “Nemad juhtisid Eesti politseid 1918–1940”.

2. Eesti politsei 85. aastapäeva puhul peeti rahalise kingitusega meeles politseiveterane, kes töötasid politseis esimese Eesti Vabariigi ajal. Kingituse saajad Radisson SAS hotellis pidulikul lõunasöögil paremalt vasakule: Ferdinand Vilimäe, Elisabet Rõuk, Paul Pähn, Politseiameti korraldajate osakonna komissar Urve Miidla, Jüri Alekand ja Heino Juudas.

3. 12. novembril asetaskid tänased politseinikud pärjad politseinike haudadele Rahumäe kalmistul.

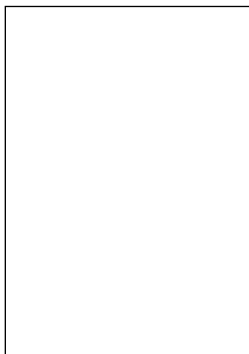
4. Samal päeval pandi pärjad ka Mäo teeristis 1994. aastal hukkunud politseinike mäletusmärgi jalamile.

5. 12. novembril esitleti Tallinnas Siseministeeriumi sinises saalis politseiteemaliste lastelaulude võistlusele saadetud parimaid laule. Võitjaks osutus Hans Hindpere ja Viktor Kollini laul “Tähtsad numbrid”. Teise koha sai Lea Kanguri “Politseireid” ning kolmandale kohale tuli Maili Voitka viisil ja Vilve Vadi sõnadel laul “Lõvi Leo”.

6. 13. novembril avati Jõhvis mälestuskivi Jõhvi politseijaoskonnas 1918–1940 Eesti Vabariiki teeninud politseiametnike ja teenistujate mälestuseks. Avamistseremonia korraldas tulevase Ida Politseiprefektuuri juht Kalev Prillop. Mälestuskivi autorid on Ida-Virumaa Politseiprefektuuri majandustalituse töötajad. Mälestuskivi õnnistas Jõhvi koguduse õpetaja Peeter Kaldur.

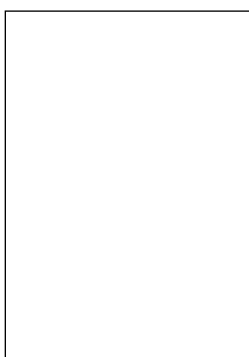
7. Politseiamet tähistas politsei sünnipäeva Glehni lossis stiilipeoga, mille teema oli “Aasta 1918 – loodi Eesti Vabariik ja politsei”. Kohal olid Ivan Orav ning laulu- ja mänguselts Üks Lust. Parima kostüümi äärmiselt tihedas ja võrdväärses konkurentsis viis esikoha koju Politseiameti personaliosakonna töökeskkonna peaspetsialist Juta

РЕЗЮМЕ

**Приятного
чтения!**

SUMMARY

**Enjoy your
reading!**

... NAISTETA ON KURB MAAILM	EI SOBI HÄSTI POLITSEINIKUKS	TEIE	EKS-	SUHTE-KORRALDUS	PÄHKLI-PUREJA	LAME
RAHVUSV. KRIMINAAL-POLITSEI ORG.						
ILMAKAAR			ALEVIK IDA-VIRUS MILLEGI LAHUSTAJA			
MÜHAKLIK HÄÄLITSUS		RIIDEESEME SUURUSE TUNNUS RUMAL		ASSOCIATED PRESS KÖRTS (INGL. K.)		
EESTI LUULETAJA (EESN. +N)						
MÜHA					KILO-	
LAUD NAGU ... (OHTRALT JUUA)					HELVES	
TÄPITÄHT		DETSEMBRIS TULEB JÜULU... TASKUKELL				USA OSARIIK
TUUAKSE JÜULUKS TUPPA				VISMUT ... ON POLITSEINIKULE HALB KAASLANE		
EUROOPIUM		KUKERPALL LINNA KINDLATE TUNNUSTEGA OSA				HAPNIK LEHEKÜLG ... SUHTUMINE TÖÖSSE ON EDU ALUS JÜULU-MAIUSTUS ... FINK PAPAGOI
...KOTKAS					VILUNUD PÄTT POLE ... JÜUETU	
... POLE POLITSEINIKU OMADUS						
UMBES	SEKUND KURI, TIGE		SUUR SOOLANE VESI TALLALAKKUJA		JÕGI EESTIS ERITREA PEALINN	
TÖÖKAS MEES JÜULU AJAL					E. JALGPALLUR ÜKSKÕIK!	
KAUGEMAL				PEALINN EUROOPAS OHMU		AASTA "TÕE JA ÕIGUSE" TEGELANE
DETSILIITER		PAHATEGI JAT EI TOHI ... HAKATA KIRIKU-ÕPETAJA			RUUMI-MEETER MUUSEAS (PR. K.)	RUUMI- RUUMILINE
URAAAN	JUURVILI TEADMISED			KEELATUD NAPS NAISENIMI		
KORRAARMASTUS ON POLITSEINIKUKS HAKMISE ...					AMETLIK ETTEKANNE TAANI KROON	
... JA OH		TÄPITÄHT		ILMAKAAR		RIBIKONT KURITEGEMISE JA NARKO- WIAANIA VAHEL ON ...
KAITSEPOLITSEI		EVERESTI VALLUTAJA		OLE PIKALI		
JÜULUD ON ... PÜHA					VOLGA LISAJÕGI NAISENIMI	RAADIUS IMESTUS-HAAL
E. KUULI-TÕUKAJA (IN. +N)					VIHMA-KUUB AASTA-TUHAT	ÖRSTED DETSI-
SARVEDEGA TÕUKLEMA					NEEGRI-USUND KARIIBI MERE SAARTEL LITER	
MÖTTELINE OSA TERVIKVARAST			RIIDESORT			

Komissar ... !

HAAARAVAD RISTSÕNAD
RISTIK

Eelmises numbris ilmunud ristsõna vastus oli „... kes küünla ära virutas“. Politseiorkestri Big Bandi CD „Disco Grande“ võitsid Heinart Rändvee, Margus Mitt, Aivar Piiriste, Steve Kõnnik ja Kaidi Käärmann. Palju õnne! Võitjad saavad auhinna kätte posti teel. Uue ristsõna lahendusi ootame 1. veebruarini meiliaadressil politseileht@pol.ee või märgusõna all „Ristsõna“ postiaadressil Politseileht, Pagari 1, 15060 Tallinn. Õigesti vastanute vahel loosime välja politseiorkestri Big Bandi viis CD-d „Disco Grande“; solistid on Kaire Vilgats, Tanel Padar ja Hedvig Hanson.

